LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Area Code 212
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$1200
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 2 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, Sausio (January) 10, 1969, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 58-ieji

KRISLAI

Kur demokratijai pavojus?
Rekordiniai pelnai
Skurdui reikia 11 bilijonų
Praradome 4,768 lėktuvus
Baikime vajų sėkmingai

— Rašo **J. Gasiūnas** —

Dėdė Jonas prisiuntė mums Argentinos lietuvių klerikalų laikraštį "Laikas," kuris taipgi įsijungęs į Lietuvos "vadavimą."

"Pasaulio demokratija pavojuje," "Laikas" šaukia. "Iš vienos pusės visas komunistinis blokas apsiginklavęs iki dantų grąso pasaulio taikai: Tolimuose Rytuose, Viduržemio jūroje ir Š. jūroje"...

"Iš kitos pusės Š. Amerika su kitomis Vakarų šalimis ginasi ir nežino kuo gynyba baigsis," dejuoja "Laiko" Pragiedrulis.

—:—

Visi gerai žino, kokią "demokratiją" gina Jungtinės Valstijos Vietname. Argi galima agresiją vadinti demokratijos gynimu?

Vidurryčiuose Jungtinių Valstijų palaikomas Izraelis, užgrobdamas arabų žemes, taipgi gina "demokratiją."

Lotynų Amerikoje Jungtinių Valstijų puoselėjami diktatoriai irgi yra klerikalams "demokratijos gynėjai."

—:—

Pasaulio demokratijai ir taikai pavojų sudaro imperialistinis kapitalas su jo diktatoriais Lotynų Amerikoje, Pietų Vietname.

Paryžiuje taikos derybos nevyksta todėl, kad Pietų Vietnamo diktatoriai Thieu ir Ky nenori taikos, o Jungtinės Valstijos juos palaiko.

Vidurryčiuose nėra taikos todėl, kad Jungtinių Valstijų kapitalo palaikomas Izraelis nesitraukia iš užimtų arabų žemių.

—:—

Bankininkų dienraštis "The Wall Street Journal" džiaugiasi, kad korporacijų pelnai pasiekė aukščiausį laipsnį. Korporacijų pelnai už 1968 metus, atėmus taksus, siekia apie 51 bilijoną dolerių.

—:—

Tais pačiais 1968 metais Vietname žuvo apie 15,000 amerikiečių, kariaujančių prieš Vietnamo liaudį.

Imperialistiniam kapitalui karas — naudingas, Amerikos ir Vietnamo liaudžiai jis didžiausią nelaimę atneša.

—:—

Prezidentinė ekonomikos patarėjų taryba 1964 m. apskaičiavo, kad 11 bilijonų dolerių galėtų Jungtinėse Valstijose skurdą panaikinti, jeigu jie būtų tam tikslui panaudoti.

Bet korporacijos iš savo didžiulių pelnų tam tikslui nieko neduoda ir neduos. Jos dar vis siekiasi didesnių pelnų.

—:—

Michigano valstijos universiteto profesorius dr. Wm. M. Hartman pareiškė, kad vienai termo-branduolinei raketai sprogus, 700,000 Detroito gyventojų žūtų.

Dr. Hartman todėl priešingas Jungtinių Valstijų armijos planui statyti prie Detroito branduolinių raketų firmą.

Visi Detroito gyventojai, aiškų, bus tokiai atominei firmai priešingi.

—:—

Jungtinių Valstijų militarinė komanda Saigone paskelbė, kad nuo 1961 metų sausio 1 d. Jungtinės Valstijos prarado Vietnamo kare 4,768 lėktuvus ir helikopterius.

Apskaičiuoja, kad tie visi prarastieji lėktuvai ir helikopteriai mums kainavo mažiausia 5 bilijonus dolerių.

JAV gyventojai turėjo taksais tą sumą sumokėti, o ji pateko į lėktuvų gamybos korporacijų finansinius maišius.

—:—

"Laisvės" finansinis vajus eina sėkmingai. Jau turime sukėlę apie 12,000, tai dar trūksta trejeto tūkstančių.

Vajus baigsis sausio 31 d. Reikėtų visiems pasistengti, kad iki sausio 31 d. būtų sukelta pilna $15,000 suma ir dar su kaupu.

Būtų gerai dar pasidarbuoti prenumeratų reikalu. Dar yra progų gauti ir naujų skaitytojų.

15,000 amerikiečių žuvo 1968 metais

Saigonas, Pietų Vietnamas. — Jungtinių Valstijų militarinis centras praneša, kad 1968 metais Vietnamo kare žuvo apie 15,000 amerikiečių.

Prez. Johnsono administracija 1968 metais praplėtė karą. Iš to pasekmės pasidarė tokios, kad amerikiečių per vienus metus žuvo maždaug tiek, kiek per visus kitus karo metus nuo 1961 metų sausio 1 d.

Per visą 8 metų karą amerikiečiai prarado 4,768 lėktuvus ir helikopterius, kurių pagaminimas kainavo apie 5 bilijonus dolerių.

Oslo, Norvegija. — Mirė Trygve Lie, pirmasis Jungtinių Tautų gen. sekretorius, 72 metų amžiaus.

Mirė "Daily World" sporto redaktorius James Peake

New Yorke netikėtai mirė pažangiojo dienraščio "Daily World" sporto skyriaus redaktorius James Peake, turėdamas vos 30 metų amžiaus. Influenza ir paskui plaučių uždegimas jį užmušė.

James Peake iš pat vaikystės buvo paralyžiaus (polio) auka, bet jis buvo veiklus tarp pažangiečių, daugiausia tarp sportininkų. Jis pasirašydavo John Morin vardu.

Jo mirtis — didžiulis jaunam dienraščiui nuostolis, taipgi nuostolis visam pažangiajam judėjimui.

Sen. Thurmondo vestuvės

So. Carolinos universiteto patalpose įvyko senatoriaus S. Thurmondo vestuvės su gražuole Nancy Moore. Thurmondas — 66 metų, jo žmona — 22 metų.

Pekinas. — Radijo paskelbė, kad Kinijos Kompartija turės 9-ąjį suvažiavimą 1969 m. Paskiausias suvažiavimas buvo 1956 metais.

Thant norėtų didžiųjų valstybių pasitarimo Vidurryčių reikalu

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius U Thant pareiškė, kad jis norėtų Jungtinių Valstijų, Tarybų Sąjungos, Anglijos ir Prancūzijos pasitarimo Vidurryčių taikos reikalu.

Thant mano, kad šios valstybės galėtų paveikti arabus ir Izraelį eiti prie taikos derybų, kurios turėtų būti vedamos Jungtinių Tautų rezoliucijos, 1967 m. lapkr. 22 d. priimtoje, dvasioje.

J.T. rezoliucija reikalauja, kad Izraelis pasitrauktų iš okupuotų arabų žemių. Bet Izraelis nesiskaito su J. T. rezoliucija.

Influenza užmušė 1,015 žmonių į savaitę

Atlanta, Ga. — Nacionalinis limpamų ligų centras raportuoja,kad į vieną savaitę tarp gruodžio 15 ir 21 dienų influenza ir po to plaučių uždegimu mirė 1,015 žmonių.

Influenza mirtingumas dabar yra penketą kartų didesnis, kaip buvo 1967 m. Epidemija apėmė visas valstijas. Manoma, kad nuo sausio mėnesio vidurio ji pradės žymiai mažėti.

13 politikų liko beteisiais

Rio de Janeiro. — Brazilijos militarinė valdžia atėmė dešimčiai metų politines teises trylikai žymių politikų, tarp kurių yra ir vienas buvęs gubernatorius.

Nupilietintų visuomenės veikėjų, kurie nesutinka su militarine diktatūra, dabar yra visa eilė.

Mirė Luigo Antonini

New Yorke mirė Luigo Antonini, išbuvęs beveik 50 metų vice prezidentu International Ladies Garment Workers unijos, išgyvenęs 85 metus.

M. Baranausko nuotraukoje—Vilniaus senamiesčio kampelis

Atvyksta skaitlinga turistų grupė iš Lietuvos

New Yorkas. — General Tours firma praneša, kad į Jungtines Valstijas atvyks skaitlinga turistų grupė iš Lietuvos ir čia viešės dvi savaites. Grupėje esą daugiau kaip dvidešimt žmonių iš visokių profesijų ir užsiėmimų.

Turistai į Kennedy Aerodromą New Yorke pribus tarybiniu lėktuvu ateinantį pirmadienį, sausio 13 dieną, apie 1 valandą po pietų. Čia persės į National Airlines lėktuvą ir skris į Philadelphiją. O iš ten per Washingtoną patrauks į Vakarus — Chicagą, Los Angeles, San Francisco.

New Yorke su miestu susipažinti sustos grįždami į Lietuvą sausio 25-28 dd.

Tiek tuo tarpu ir težinoma. Tikimės, kad sekamame "Laisvės" numeryje jau galėsime mūsų skaitytojams suteikti daugiau žinių.

Jei taip įvyktų, kaip General Tours firma skelbia, tai būtų labai didelė lietuviams naujiena.

Š. Vietnamo prezidento Minho laiškas kovojantiems prieš karą

Hanojus (Tass-Elta). — Vietnamo Demokratinės Respublikos prezidentas Ho Si Minas kreipėsi naujametiniu laišku į bičiulius amerikiečius, kovojančius prieš agresyvų JAV imperialistų karą Vietname.

Naujųjų 1969 metų proga norėčiau kuo nuoširdžiausiai palinkėti taikos ir laimės, rašoma laiške. Pasibaigusiais metais Amerikos vyriausybė buvo priversta be jokių sąlygų nutraukti Vietnamo Demokratinės Respublikos bombardavimus. Tai didelė visos vietnamiečių tautos, pažangiųjų žmonių Jungtinėse Valstijose pergalė.

Tačiau Amerikos valdantieji sluoksniai vis dar atkakliai vykdo kėsinimosi prieš Vietnamo Demokratinės Respublikos suverenumą ir saugumą aktus.

Jeigu Jungtinės Valstijos nori, kad ši problema būtų garbingai išspręsta, pabrėžiama laiške, jos turi išvesti visą Amerikos kariuomenę ir savo satelitų kariuomenę iš Pietų Vietnamo ir suteikti Pietų Vietnamo liaudžiai teisę pačiai spręsti savo reikalus sutinkamai su Pietų Vietnamo Nacionalinio išsivadavimo fronto politine programa.

TSRS laivai saugo arabų interesus

Maskva. TSRS admirolas Kasatonovas pareiškė, kad Tarybų Sąjungos kariniai laivai Viduržemio jūroje saugo arabų interesus.

Lebanono valdžia pakvietė TSRS karinius laivus aplankyti Lebanono uostą.

Lietuvis užmuštas Vietname

Washingtonas. — Gynybos departamentas sausio 3 d. paskelbė 16 užmuštų amerikiečių, tarp kurių yra ir leitenantas Antanas A. Prizgintas iš Bound Brook, N. J.

Rio de Janeiro, Brazilija. — Čia temperatūra siekia net iki 104 laipsnių. Nuo karščio mirė 25 žmonės, daugiausia vaikai.

Sen. Kenedis laimėjo vadovybę senate

Washingtonas. — Demokratų senatorių kokuse senatorius Edwardas Kenedis gavo 31 balsą prieš 26 balsus, paduotus už dixikratą Longą, kuris daugelį metų buvo demokratų vadovas senate.

Kenedžio laimėjimas ir reakcionierio Longo pralaimėjimas skaitomas didžiule liberalinio bloko pergale.

Dabar daugelis pranašauja, kad Ed Kenedis gali iškilti kaip svarbiausias demokratų prezidentinis kandidatas 1972 metams.

Sen. Kenedžiui teks smarkiai kovoti su pietinių valstijų demokratais senatoriais ir su republikonais senatoriais įvairiais svarbiais klausimais.

60,000 aliejaus darbininkų paskelbė generalinį streiką

Denver, Colo. — Daugiau kaip 60,000 aliejaus darbininkų paskelbė streiką 20-čiai didžiųjų korporacijų. Darbininkams vadovauja Oil, Chemical and Atomic Workers International Union.

Šis generalinis aliejaus darbininkų streikas daugiausia paliečia Texas, Kaliforniją ir kitas valstijas Pacifiko pakraštyje. Streikieriai reikalauja pakelti algas 72 c. į valandą ir pagerinti darbo sąlygas.

Japonijos prekyba su TSRS

Maskva. — Šiuo metu 12 Japonijos firmų čia turi savo raštines. TSRS ir Japonija plečia savo prekybą, kuri jau 1967 m. siekė 500 milijonų dolerių.

TSRS padės čekų pramonei

Praga. — Čekoslovakija ir Tarybų Sąjunga pasirašė sutartį, kurioje Tarybų Sąjunga įsigalioja padėti Čekoslovakijos pramonei modernizuoti.

TSRS premjeras Kosyginas turi vilčių pasiekti laimėjimų

Maskva. — Su Japonijos laikraščio "Mainichi Shimbum" korespondentu besikalbėdamas, Tarybų Sąjungos premjeras Kosyginas pareiškė, kad šiais 1969 metais galima tikėtis tam tikrų laimėjimų.

Nors ir labai sunku nugalėti kliūtis susitarimui su Kinija, Kosyginas pasakė, "bes mes esame optimistai ir tikimės laimėti".

Tolimuose Rytuose stabilizacija ir taika bus galima, kuomet "Jungtinės Valstijos baigs agresyvų karą prieš Vietnamo žmones".

Vidurryčiuose krizė galima nugalėti, jeigu Izraelis pasitrauks iš arabų teritorijų, kurias jis okupavo 1967 m. birželio mėn. kare.

St. Petersburg, Fla.

Sausio 7 dieną čia mirė buvęs įžymus veikėjas Antanas Jurevičius. Mirė sulaukęs 80 metų amžiaus. Buvo "Laisvės" skaitytojas nuo pat jos įsikūrimo. Ilgus metus sirgo plaučių negalavimu. Prieš 17 metų iš Brooklyno persikėlė gyventi į Floridą.

Mūsų giliausia užuojauta draugei Agnes Jurevičienei ir visiems velionio artimiesiems bei draugams.

Paryžius. — Prancūzijos ir Tarybų Sąjungos atstovai pradėjo pasitarimus dėl ekonominio ir techniško bendradarbiavimo.

Tokijas. — Šiaurės Japonijoje prisnigo nuo 39 iki 78 colių sniego, kuris suparalyžiavo visą plačią teritoriją.

Londonas.—Dr. C. Swan, teisiamas dėl nelegalios aborcijos, dabar kaltinamas bandymu užmušt 6 liūdininkus.

Pranešimas

"Laisvės" administratorė Lillian Kavaliauskaitė buvo keletą dienų smarkiai susirgusi ir, aišku, negalėjo dirbti. Suplaukė daug laiškų tiek vajaus, tiek kitais reikalais, kurie laukia atsakymo. Prašome kantrybės. Kaip greitai Lillian susveiks ir sugrįš į darbą, viskas bus sutvarkyta, ir visi gausite nuoširdžiausią patarnavimą.

Ta pačia proga labai prašome visus skaitytojus ir rėmėjus darbuotis sėkmingam vajaus užbaigimui.

Mirė susijungusios dvynės

Charlotte, N. C. — Nuo influenzos komplikacijų mirė seserys Violet ir Daisy Hilton, turėjusios 60 metų amžiauss; abi buvo nuo gimimo per šlaunis susijungusios. Abi buvo vedusios ir persiskyrusios. Iš abiejų sesučių gyvenimo buvo seniau susuktas filmas "Chained for Life". (Visam gyvenimui surakintos).

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Naujasis prezidentas ir Kongresas

SU sausio 20 diena Richard Nixonas užims prezidento vietą. Prisirengiamieji darbai jau baigti. Jau turi pasiskyręs visus savo svarbiuosius padėjėjus. Bet, sakoma, jis jaučiasi blogai. Mat, jam nepavyko per rinkimus išsirinkti Kongresą iš savo partijos—republikonų—žmonių. Jam dar ir moralinis smūgis, nes praeityje naujasis, pirmatermis prezidentas ne tik nušluodavo nuo prezidentinio sosto opozicinės partijos žmogų, bet ir savo šalininkus susivesdavo į Kongresą. Šiais rinkimais istorija nepasikartojo, ir demokratai tebekontroliuoja abudu Kongreso butus. Atstovų butą sudaro 243 demokratai ir 192 republikonai. Senate demokratai turi 52, o republikonai 43 atstovus.

Nors, tiesa, prezidentas turi baisiai daug diktatoriškos galios, bet ir Kongreso įtaka nemaža. Ypač Senato galios nemažos.

Washingtone dabar spekuliuojama, kaip naujasis prezidentas sugyvens arba susikalbės su Kongreso dauguma. Jam tai būsią nelengva. Jis turėsiąs daryti nusileidimų, jeigu norės pravesti savo programą. Nors, tiesa, tarp demokratų ir republikonų pagrindinių skirtumų nėra, bet tam tikrais klausimais jie smarkiausiai "pešasi." Ir vieni ir kiti nori savo partijos prestižą pakelti, pasitarnauti tiems interesams, kurie jiems padėjo laimėti rinkimus.

Numatoma, kad Nixonas, turėdamas pietietį Agnew viceprezidento vietoje, tikisi savo programai laimėti pietinius reakcinius demokratus. Jo strategija ir būsianti pataikauti ir visokių nusileidimų daryti tam reakciniam Demokratų partijos sparnui. Jau ir praeityje beveik visais svarbiausiais klausimais Kongrese republikonai sudarydavo bendrą frontą su pietiniais demokratais. Tik todėl visa eilė gana naudingų pasiūlymų Kongrese sužlugdavo. Tą istoriją pakartoti būsią siekiama dar didesniu ryžtu, dar platesniu mastu.

Ar toks bendras frontas duos Nixonui Kongrese daugumą, pamatysime greitoje ateityje, kai naujasis prezidentas prisistatys Kongresui su savo programa, su savo pasiūlymias. O tą jis turės padaryti tuoj po inauguracijos.

"Keturi didieji" ir Vidurio Rytai

TARP arabiškų kraštų ir Izraelio santykiai nesitaiso. Dar jie aštrėja. Ir tas sudaro Vidurio Rytuose naujo plataus konflikto pavojų. Su Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos nutarimais ir įsakymais Izraelis dar vis nesiskaito.

Todėl rimtai keliamas ir diskusuojamas siūlymas visą reikalą į rankas paimti "keturiems didiesiems," būtent Jungtinėms Valstijoms, Tarybų Sąjungai, Anglijai ir Prancūzijai, ir Vidurio Rytuose dalykus sutvarkyti. Jų diplomatai turi pateikti taikos atsteigimui sąlygas ir priversti arabus ir Izraelį jų laikytis. Vadinasi, taika būtų padiktuota iš viršaus. Tos keturios valstybės net jėga, jei būtų reikalas, turėtų tame pasaulio kampe taiką palaikyti.

Bet ką apie tai mano paliestieji kraštai—arabai ir Izraelis? Kol kas arabai dar nėra pasisakę, bet Izraelis jau griežtai pasipriešino. Jis sako, kad taiką atsteigti ir palaikyti Vidurio Rytuose gali susitarimu tiktai arabai ir Izraelis. Priverstos taikos iš viršaus Izraelis nepripažinsiąs.

Tai viena pusė medalio. Kita taip pat svarbi, būtent, ar paminėtos keturios didžiosios valstybės yra vienos ir tos pačios nuomonės, kaip taika turėtų būti atsteigta ir palaikoma? Nėra jokia paslaptis, pav., kad Amerikos vyriausybės simpatijos visuomet buvo Izraelio pusėje. Manoma, kad jos nepasikeis, Nixonui tapus prezidentu. Tos simpatijos yra pagrįstos Amerikos kapitalizmo-imperializmo interesais, kuriems naujasis prezidentas jokiu būdu nesipriešins.

Vadinasi, vargiai kas išeis iš kalbų apie "Keturių didžiųjų priverstą taiką Vidurio Rytuose."

Tačiau kas nors turės būti daroma. Nebus galima susigyventi su situacija, kuri bet kurią dieną gali virsti nauju gaisru.

Pavojingas ženklas

JUNGTINIŲ VALSTIJŲ delegacijos Paryžiaus derybose pirmininkas W. Averell Harriman eina laukan. Jo vieton išrinktasis prezidentas Richard Nixon paskyrė Henry Cabot Lodge, seną savo bičiulį.

Paskyrimą karštai sveikina Pietų Vietnamo militariniai vadai. Jie Mr. Lodge gerai pažįsta. Jis net dviem atvejais (1963-64 ir 1965-67) buvo Amerikos ambasadoriumi Saigone. Jis žinomas, kaip "kietos linijos" šalininkas. Pietų Vietnamo vadai tikisi, kad ir šiose derybose Paryžuje Lodge laikysis "kietos linijos." Be to, jie žino, kad Lodge atstovaus prez. Nixoną. Vadinasi, paskirdamas delegacijos pirmininku Mr. Lodge, Nixonas parodo, kad jo linija "bus kieta." O tai reiškia pavojų—pavojų, kad išrinktasis prezidentas nesiruošia šios šalies vyriausybės politiką Vietname pakeisti. O tai reiškia, kad karo pabaigos vis dar nesimato.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

LABAI TEISINGOS PASTABOS IR IŠVADOS

"Long Island Press" priedas "Parade," pasiremdadamas Gallup Poll apklausinėjimu apie Amerikos prezidentų populiarumą, sako, kad mūsų laikais nepopuliariausi prezidentai buvo Harry S. Truman ir Lyndon B. Johnson. O tai dėl to, kad jiedu mūsų kraštą įtraukė į du barbariškus ir nepateisinamus karus. Abudu, sako, panaudojo savo prezidentinę galią įvėlimui Amerikos į Korėjos ir Vietnamo karus. Sako:

"Jungtinių Valstijų užsieninė politika, pagal kurią įvesdinama neapsakomas kiekis Amerikos žmonių, amunicijos ir pinigų, kad neleistų kiniškam arba rusiškam komunizmui plėstis, prieštarauja žmonių valiai, —bent jau didelei jų daliai."

Taip pat įdomus ir teisingas "Parade" vedamasis (editorialas), kuriame pasmerkiami Pietų Vietnamo militaristai diktatoriai Thieu ir Ky. Jiedu tarp savęs šuniškai piaunasi, bet abudu lygiai nenori, kad šis karas baigtųsi. Paryžiaus konferenciją jie tęs keletą metų, kad tik karas nebūtų užbaigtas...

IR DIEVĄ MARINA, IR BAŽNYČIĄ GRIAUNA!

Tokį "pavojų" garsiai skelbia Chicagos kunigų laikraštis. Tik pasiklausykite:

"Sykiu su šeimos ir mokyklos autoritetu stengiamasi pakirsti ir bažnyčios įtaką. "Dievas miręs" šūkis tam sudaro nemažai palankių nuotaikų.

Taigi, kaip matome, šeimos, mokyklos, bažnyčios, policijos, kariuomenės autoriteto griovimas sudaro ir šiam mielam kraštui—Amerikai — pavojų, kurio negirdomis negalima praleisti ir į kurį negalima dėmesio nekreipti." ("Draugas," Nr. 29, 1968.)

Svarbiausia, žinoma, sužinoti, kas tokius zbitkus išdarinėja "šiam mūsų mielam kraštui." "Draugas" neabejoja, kad "šalia savotiškos laiko dvasios, čia veikia ir paslaptinga raudonojo imperializmo ranka."

O kas tam "pavojui" galėtų ir turėtų užstoti kelią ir tuo išgelbėti "šį mūsų mielą kraštą"?

"Draugas" irgi turi greitą ir aiškų atsakymą: Kas gi daugiau, jeigu ne mūsų "veiksniai" ir "vaduotojai," atseit, mūsų "naujieji ateiviai iš savo tėvynių išblokštos raudonojo imperializmo aukos."

Iš pačių senųjų ateivių ir visų amerikiečių nieko tikėtis negalima, nes jie nieko nenusimano apie "slaptus bolševikų kėslus."

Vadinasi, be kitų "didelių ir garbingų" uždavinių, mūsų vargšams "veiksniams" dar tenka maižiešiška misija išvesti snaudžiančius ir nieko nenusimanančius apie savo reikalus amerikiečius iš "namų nevalios"... Tai bent misija, tai bent užduotis!

BIAURI HITLERINĖ ATRAUGA

Kaip žinia, Lietuvoje hitlerininkai išžudė apie pusę milijono žmonių. Bet Kanados klerikalų "Tėviškės žiburių" redaktoriui hitlerinė okupacija Lietuvoje nebuvo tokia pikta, kokia buvo Lenkijoje.

O jau tų ašarų pas jį dėl likimo pačių hitlerininkų pačioje vietoje, tai pilnos jūros. Girdi, "Rytų Vokietijos 'išvadavimas' iš hitlerininkų valdžios buvo žiaurus". Antai, "partiniai nacionalsocialistai buvo naikinami — išrikiuojami ir kiekvienas dešimtas sušaudomas".

Kad jau meluoti tai meluoti. Prašome: "Vokiečių mergaitės ir moterys buvo be išimties sovietų karių prievartaujamos".

Jeigu prakeiktasis Hitleris atsikeltų iš karsto, neabejotinai pasiųstų "Tėviškės žiburių" redaktoriui nuoširdžiausius sveikinimus ir linkėjimus ilgiausio amžiaus už tokį išbiaurojimą tų, kurie hitlerizmą sutriušKino ir išgelbėjo žmoniją iš pražuties.

OPTIMIZMO KIBIRKŠTĖLĖ

Baigiant senuosius metus, draugų chikagiečių "Vilnies" redaktoriai mus drąsino:

Žmonių sentimentas Amerikoje atsiėjo L. B. Johnsonui dar vieno termino prezidentystę. Naujasis prezidentas gal nenorės tuo keliu pasekti.

Pažangioji žmonija turi pamato tikėtis šiemet daugiau gero, negu turėjo praėjusiais metais.

Bet pažanga ir atžanga priklauso ne vien nuo sąlygų. Daug priklauso ir nuo žmonių veiksmų.

Atrodo, ryžtingai veikę pernykščiais metais, taip veiks ir šiemet, gal dar didesne energija.

Dėl to Naujus Metus sutikime pakilusia viltimi, optimistiniai, nenuleiskime rankų.

UŽUOJAUTA IR PAMOKA

Kanadiečių "Liaudies balse" skaitome:

"Nepriklausomoj Lietuvoj" tilpo J. Kardeliui šelpti komiteto atsišaukimas. Pasirodo, kad J. Kardelis, "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorius, sunkiai serga ir randasi sunkioj ekonominėj padėtyj.

J. Kardelis mums niekad gero nelinkėjo, tačiau mes reiškiame jam užuojautą ir linkime susveikti. Skaulu, kai žmogų suspaudžia ne tik liga, bet ir materialiai nedatekliai. Niekam to nelinkime.

Tačiau, nenorimis peršasi sekanti pastaba: J. Kardelis kaip išgalėdamas garbino šios šalies santvarką, gynė ją, o štai kas atsitiko? Jam reikia žiūrėti, kad kas ištiestų pagalbos ranką, reikia laukti geraširdžių pagalbos. Tai koks nedėkingumas!

Beje, jeigu J. Kardelis gyventų dabar Lietuvoje, kurios vyriausybę jis niekino virš 20 metų, jis būtų gydomas ir slaugomas veltui, nereikėtų laukti geraširdžių paramos.

Yra sakoma, kad gyvenimas yra geriausias mokytojas. J. Kardelis turi gerą pamoką. Mūsų šalies santvarka gera tiktai tvirtiems ir turtingiems. Kas neturi tos laimės, tas turi skursti, neturėdamas vilties, kad gyvenimas pagerėtų. O tokių Kanadoje labai labai daug. Vien bedarbių eilėse yra arti pusketvirto šimto tūkstančių.

KREIVA IŠPAŽINTIS

P. Stravinskas yra vienas iš tų "veiksnių", kurie komunistų ir komunizmo klausimu serga baisiu fanatizmu. Bet kai Dr. Keblys jam tai pastebėjo, jis Chicagos menševikų laikraštyje smarkiai užprotestavo. Girdi, "tiesiog mūsų įžeidimas" tokią nuodėmę mums primesti, kad, būtent, "mes degame neapykanta kiekvienam komunistui, tiek rusui, tiek lietuviui, netgi ir kiekvienam TSRS pareigūnui". Pirmiau jam ir jo kolegoms tokį primetimą darydavę "tiktai bolševikai", bet dabar ant jų užsisėdę ir Dr. Keblys su savo šalininkais.

Bet pasibažiįęs ir užsigynęs, ten jis šaukia: "Mes tik išstojame į griežtą kovą su komunizmu, kaip didžiausiu žmonijos blogiu ir nelaime... Mes nesilaižome komunistams... mes nesiekiame su jais jokių bendradarbiavimų, mes įspėjame visus, kad jų siūlomas bendradarbiavimas yra apgaulingas chruščiovinės 'koegzistencijos' idėjos atšvaistė, tos idėjos pritaikymas mums, tikslu mus įtraukti į Agitpropo pinkles ir žabangus, tikslu mus idėjiškai dezorientuoti ir palaužti mūsų nusistatymą prieš komunizmą, svarbiausia, tai suparaližiuoti mūsų jėgas... Aš irgi esu griežtas kovos su komunizmu šalininkas..."

Mes niekados niekur nesame girdėję, kad lietuviai arba rusai komunistai būtų siūlę Stravinskui ir jo šalininkams kokį nors bendradarbiavimą. Tai sunkiai fanatizmu sergančio proto išgalvota pasaka.

Šitos vienos tirados užtenka pateisinimui Dr. Keblio apkaltinimo Stravinskui ir jo kolegoms. Taip sufanatizuoti, taip baisiai komunistų ir komunizmo išsigandę žmonės retai kur sutinkami.

IŠ LAIŠKŲ

Aukštai Gerb. laikraščio "Laisvė" Redaktorių Kolegijai.

Gerbiamieji Draugai!

Nuoširdžiausiai sveikinu Jus, brangūs draugai, plunksnos nenuilstami darbuotojai su Naujaisiais 1969 metais. Linkiu laimės ir kuogeriausios sėkmės Urugvajaus lietuvių plačiai skaitomo ir mylimo Jūsų pažangaus laikraščio "L" leidimo ir jo redagavimo darbe. Lai gyvuoja "L", joje teisingos žinios ir kova su imperialistiniu kapitalizmu. Už visam pasaulyje taiką ir darbo žmonių geresnį gyvenimą be išnaudotojų ir išnaudojamųjų.

Su pagarba **V. Svilainis**
Montevideo, 1968 gruodžio 28. Urugvajus.

Gerb. drauge!

Gavau 1968. VIII. 5 laišką, o atsakyti prisirengiau tik dabar. Nepykit.

Šiemet reikėjo nemaža padirbėti, atliekant mūsų enciklopedijos užsakymus. Buvo baigiamas antrasis tomas. Reikėjo parengti platesnį straipsnį apie LKP. Dabar enciklopedijos 2 tomas išėjo. Matyti, netrukus jį gausite, jei dar negavote.

Rudenį minėjome LKP 50-metį. Reikėjo parengti jubiliejinį straipsnį. Minėjimas Valstybinėje filharmonijoje gražiai praėjo.

Po jo rengėmės komjaunimo 50-mečiui. Atsirado reikalas parengti išsamesnį straipsnį apie Lietuvos komjaunimo organizacijos 50-metį.

Gruodžio mėnesio viduryje gražiai paminėjome Proletarinės revoliucijos Lietuvoje 50-metį. Valstybinės filharmonijos salėje įvyko iškilmingas susirinkimas, koncertas. Buvo atvykę svečių iš kaimyninių respublikų.

Gruodžio 26-27 dienomis įvyko Mokslų akademijos Istorijos instituto ir Partijos istorijos instituto bei aukštųjų mokyklų dėstytojų mokslinė konferencija, skirta LKP ir proletarinės revoliucijos 50-mečio jubiliejui. Išklausėme apie 40 pranešimų. Jie buvo skaitomi trijose sekcijose. Konferencijos medžiaga atiduota išleisti atskiru leidiniu 1969 metų pradžioje. Konferencijoje dalyvavo ir pasisakė darbininkų judėjimo dalyviai, pasidalijo savo atsiminimais, pateikė pasiūlymų moksliniams darbuotojams.

Konferencijos dalyviai labai nustebo išgirdę, kad Bostone išleistos "Lietuvių enciklopedijos" Lietuvai skirtame XV tome amerikiniai lietuvių istorikai Juozas Jakštas, Domas Krivickas, Vincas Maciūnas "nerado" lietuvių tautos istorijoje tokių įvykių, kaip 19-18-1919 metų proletarinė revoliucija Lietuvoje, kaip sukurta tais metais Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika, "nepastebėjo" pačių Lietuvos darbo žmonių kovos už savo padėties pagerinimą, už Tarybų organų sukūrimą. Taip iškraipomi istoriniai faktai enciklopedijoje. Ko gi tada laukti iš eilinių buržuazinių publicistų, rašinėjančių į periodinius leidinius ir pasiremiančių tokios enciklopedijos informacija.

Daug laimės ir pasisekimo Naujaisiais 1969 metais!

R. Šarmaitis
Vilnius, 1968-XII-31

Ilgai veikiantieji vaistai nuo skausmo

Šiuo metu medicinoje vartojami vietinio pobūdžio vaistai nuo skausmo veikia daugiausia keturias valandas. Georgetown universitete sukurtas naujas skausmą malšinantis preparatas. Viena jo injekcija tris savaites sumažino skausmą arklio kojoje. Preparatas pagamintas iš plačiai vartojamo lidokaino derivato, pakeitus kai kuriuos jo cheminius elementus kitais, labiau nervinius receptorius veikiančiais. Naujasis vaistas, paveikdamas receptorių, kartu užblokuoja ir patį nervą.

Šiuo metu tikrinama, ar naujasis preparatas nenuodingas. Dr. Erenpreisas mano, kad jis ateityje galėtų pašalinti pastovius, ilgai trunkančius skausmus, kuriuos dabar chirurgai gydo, perpiaudami nervą. Šį preparatą tikimasi pritaikyti ir nereguliariems širdies mušimams raminti.

ELEKTRONO AMŽIUS

Elementarioji materijos dalelė — elektronas — yra senesnė už seniausias galaktikas. Vidutinė elektrono "amžiaus" trukmė 400 milijardų kartų daugiau už mūsų planetos amžių ir apie 100 milijardų kartų daugiau už Paukščių Tako amžių.

Naujasis Taikos prospektas mikrorajone Kaune. M. Ogajaus nuotr.

J. ŠIMONIS

MINTYS APIE KOSMOSĄ IR JO "SLAPTYBES"

"Aristarcho," "Keplerio" ir "Koperniko" krateriai, "Grimaldžio" ir "Ričolio" cirkai, "Drėgmės" jūra ir daugybė visokių kitų pavadinimų mirga paskutinių dienų laikraščiuose. Tarybinė kosminė stotis "Zondas-6," atlikusi mokslinių tyrimų programą, fotogrametriškai išmatavo ir kartografavo nematomąją Mėnulio dalį.

Paprastam skaitytojui šitie moksliški pavadinimai sunkiai isimena. Žiūrėdamas nakčia į Mėnulį, į "mėnulio žmogų su naščiais," jis stengiasi įsivaizduoti mikroskopinę, palyginti, stotį "Zondas-6," skriejančią palei tą išblyškusį diską. Mėnulis, lig šiol žavėjęs įsimylėjėlius ir svajotojus, dabar tampa kosmonautinių kelionių artimiausiu objektu.

Mieste žmogui nakčia isižiūrėti į dangų trukdo žiburiai. Bet, atsidūrus ten, kur nėra dėmesį nukreipiančių šviesu, mus nustebina erdvių tolybė. Ir per mūsų smegenis perbėga visas srautas minčiu, susijusiu su paskutiniais kosminių tyrinėjimų duomenimis.

Sąvokos seniau, dabar ir ateityje

O palyginti neseniai Vidužemio jūra buvo pasaulio centras. Manyta, kad žemė vra plokščia ir laikosi ant paslaptingo vėžlio nugaros kaip skelbė legendos. Kas vra toliau, gilyn į Afrika, į Europos šiaure, į Aziia, buvo paslaptis. Taip, kaip mes dabar negalime isivaiduoti kur baigiasi erdvių begalybė, taip praeitvie buvo neisivaizduojama, kur galėtų baigtis žemės kraštas.

Laiko ir begalybės savokos šiandien tebėra tas kiautas, kuriame priversta tūnoti mūsu mintis. I ji lyg i sieną atsimuša mūsu protavimas. Ar kada žmogus iveiks šias savokas? Ar turės patobulėti mūsu smegenu struktūra, ar tai bus padarvta, padedant tobulėjančioms "elektroninėms smegenims"? Gal pavyks laiko savoka suskaldyti į dvi dalis — į statine ir dinamine, kurios sudarvs suvokiama neprieštaraujančią vienuma? Gal taip pat bus ir su erdvės begalybės sąvoka? Gal būt? O kol kas į begalybės savoka mes atsitrenkiame taip kaip žmonės, mane, kad žemė — tai vėžlio kiautas, atsitrenkdavo į negalėjimą suvokti neva be galo tolvn besidriekiantį plokoščią žemės paviršių.

Kitos planetos kaip žemė

Milžiniški radarai šiandien šaudo po erdvę, ar neužčiuops kokiu signalu iš kosmoso. Galvoti, kad iš nesuskaičiuojamų žvaigždžių miglvnu tik mes vieni esam išskirtinoje padėtyje, būtų paikai juokinga. Logika mus verčia manyti, kad tokių planetu, kaip žemė, kosmose turi būti milijonai. Jei taip, kodėl niekas pas mus neatskrenda? Negi mes būtume klaikiame žvaigždvnų užkampyje? O gal apgyventų planetų pažanga galima tik iki tam tikros ribos? Jos atšąla, užgesta? Kažkokiems kataklizmams įvykus, suskyla į planetas kitos žvaigždės? Tada žvaigždynų miglynai būtų panašūs į amžinai neramų negyvosios medžiagos kamuolį, kur žvaigždės grūdasi lyg uodai čiulkinyje.

Ar pavyks radijo teleskopams sugauti kokius suprantamus signalus iš kosmoso? Juk ten turi būti daugybė gyvenamų planetų, kur pažanga daug toliau nuėjusi, negu Žemėje! Tegu signalai keliauja šimtus šviesmečių, bet jie juk turi pasiekti Žemę! Negi mokslininkai negalėtų jų iššifruoti, jeigu pagautų! Negi ta aibė visatos planetų, kurios vykdė ir vykdo kosminius skridimus, nebūtų stengusis ir nesistengtų pasiusti tokią informacinę medžiagą apie save!

Išdidumo jausmas

Štai kokios mintvs plaukia viena paskui kita, isižiūrėjus į žvaigždėmis mirksinčias erdves. Ir žmogų apima išdidumo jausmas, kad mokslas įstengė praplėsti tu erdvių pažinimo ribas. Žmogus didžiuojasi, kad tos visos mokslinės stotvs ir šimtai paleistu kitokių aparatūrų ne tik tiria kosmosa, bet ir padeda nugalėti karo kurstytojus. Juk šių mokslinių tyrinėjimu pasiekimai padaro atomini kara nebeimanoma, nes žmonija nėra tokia beprotiška, kad imtų ir sunaikintu pati save.

Mokslo laimėjimai kosminiu skridimų srityje privertė tuos, kurie trokšta karo, atsisakyti smurtinių savo užgaidu ir nerkelti savo siekius į idėjinės kovos sfera, pripažinti, kad smurtinė kova pasauliniu mastu atvestų žmoniją į savižudybe.

Signalai iš kosmoso!

Štai kodėl radijo teleskopai taip godžiai tiesia savo čiuptuvus į kosmosine erdve, klausvdamiesi signalu, kad užmegztu syšį su protingomis kosmoso būtvbėmis, nužengusiomis žvmiai toliau už mus! Kaip išspresta ten,kosmose, daug tokių problemu, kurių dar neišsprendė žmonija? Kokia technikos pažanga ten pasiekta? Iki kokios visuomeninės santvarkos ten nužengta? Kaip išspresti bendros kalbos, pasaulėžiūros, meno klausimai? Kokią revoliuciją moksle padarytų šitokių signalų užčiuopimas! Logiškai galvojant, tokių signalų pagavimas yra visai realus dalykas.

Vilniečiai renkasi į aikštes pasigrožėti saliutais, kuriu salvės suaidi kiekvienos žymesnės tarybinės kosminės pergalės atveiu. Su pasididžiavimu, su džiaugsmu ir su viltimis jie seka dirbtinių saliutinių raketų mirgėjimą natūraliųjų žvaigždžių fone.

Vilnius, 1968 XII 6

PROGNOZĖ

—Mano sūnus, matyt, taip greit neišeis iš ligoninės.

—Ar kalbėjote su gydytoiu?

—Ne! Bet aš mačiau medicinos seselę.

Hemingvejaus Romanas

A. Petrika

Vilniaus leidykla "Vaga" 1968 m. išleido lietuvių kalba žinomojo Jungtinių Valstijų rašytojo **Ernesto Hemingvejaus** (Hemingway) romaną **"Turėti ir neturėti"** ("To Have and to Have Not"), kurį išvertė G. Zolubienė.

Romano siužetas imtas iš Havanos (Kubos) ir Key West (Amerikos) kontrabandininkų gyvenimo. "Blaivybės" metais jie laivais gabeno degtinę bei romą į "sausąją" Ameriką, nelegaliai transportavo kinus, jaunas merginas i "baltąją vergiją" ir kt. Niekas nemoka taip gerai pavaizduoti padugnių gyvenimo, kaip velionis E. Hemingvejus: jie skursta, badauja, girtuokliauja, mušasi, šaudosi, ištvirkauja, intrigauja, plėšikauja, vagiliauja, etc. Tarp jų maišosi Amerikos rašytojai, profesoriai, artistai, kekšės, nuotykių ieškančios damos ir šiaip visokios spalvos turtingi turistai. Savo puošniose jachtose jie naktimis kelia orgijas. Pasigerti ir susipešti tai jau taip paprasta, kaip sumuštini suvalgvti. Pagaliau viskas baigiasi masiniu susišaudymu bei raudomis.

Vertėia savo darba atliko sažiningai, romano neiškuniuravo, kaip kad buvo anksčiau padarvta su F. Bonoskio apysaka. Bendrai paėmus, dialogas išverstas gana tiksliai, nors vra atskiru fraziu, turinčiu skirtinga prasme, negu originalo autorius pateikė, vpatingai žargono ("slang") apimtyje.

Angliškai kalbantieji mūsu Tėvynės lietuviai rašytojai kartais klaidingai išsiaiškina kai kuriuos anglu kalbos garsus, dėlto in suliietuvinti - "sufonetinti" žodžiai skamba gana keistai. Pav., raide "a" jie taria kaip "e." Gi anglu kalbioje raidė "a" turi bent 5 skirtingus garsus. Amerikiečiai taria žodi "farm" atvira "a," kaip mes tariame "aras." O Lietuvoje kai kas ūki, kažkodėl, vadina "ferma." Tai nei angliškas, nei lietuviškas žodis. Vertėja Albertą vadina "Elbertu."

Kreininiu "vou" (tu ir jūs) adresuojama vienas, du ar dešimt žmoniu. Senovinis "thou" užsilikęs tik Biblijoje ir maldose. Lietuviai vartoja "tu" ir "jūs." Vertime perdėm vartojama tik viena lytis — "jūs": "jūs" tėvai vadina vaikus, vyras žmoną, žmona vyrą, draugas draugą, brolis brolį, sesuo seserį, ponas tarną ir t. t. Turtingas jachtininkas, supykęs ant savo tarno, sako: "Jūs, prakeiktas kvaily"! Tai nelietuviška. Reikėtų išversti taip, kaip kalba lietuviai.

Kai kur žodžiai išversti neteisingai: "pump gun," tai vienavamzdis šratinis šautuvas, kurio apačioje esančią dalį patraukus priekin — išmetama tuščia gilzė ir įstumiamas naujas šovinys, o ne "orinis šautuvėlis," kuriuo žaidžia vaikai (kontrabandininkai vaikų žaisliukais nesiginklavo); "hearse," lavonvežimis, pavadintas "katafalka," ant kurio padedamas grabas bažnyčioje; "ambulance" — ligonvežimis, ne paprastas automobilis; "port hole" apskritus laivo šone esas langas, ne "iliuminatorius"; paveikslas "Custer's Last Stand," tai Kusterio paskutinis mūšis su indėnais (kuriame iis pats žuvo), ne "Paskutinis sustojimas"; automobilio "spark plug" (kibirkšties kamštis), pavadintas "žvakė" ("candle") ir pan.

Kai kur verčiami žodžiai sužargoninti, pav.: "Water line" (vandens paviršius ties laivo šonu) pavadintas "vaterlinija"; "cockpit" (atdaro laivo kabina) — "kokpitas: "street" (gatvė) — "stritas"; "shorts" (trumpos viršutinės kelnės) — "šortai"; "akceptuota čeki" (priimta čeki), etc. Skamba panašiai, kaip kai kuriu senuju ateivių žargonas: "Kaidė kukina kičine čikina."

Tačiau nežiūrint pasitaikančiu liapsusu, romanas idomus, suprantamas ir skaitytinas.

JEIGU NUSIŠYPSOS...

Pas fotografa, vyro lvdima, ateina klientė. Fotografas pasodina ją prieš aparata ir sako:

—O dabar prašau nusišypsoti.

—Pone, jokiu būdu, — užprotestuoja vyras, — nes tada jos niekas nepažins.

PRIPUOLUS PRIE ŠALTINIO

Kelionės nualintas,
Karščio išsekintas,
Nuo prakaito purvinas, permirkęs kiaurai,
Prie šaltinio vaiskaus piligrimas pripuolė:
Jis gėrė vandenį tyrą — ne maurą,
Jis gėrė čiurlenančia srovę linksmuolę,
Gėrė jis godžiai,
Gėrė lig sočiai...

Kai karštligės krečiamas
Ir kliedesio blaškomas,
Parkrites gulėjo upokščio pakrantėj
Ir vis siurbė purslų tinškančią vėsą,
Jis manė — susirgt iš aukščiau buvo lemta,
Gal pasiuntė priešas srovę jam puvėsių, —

Priežasties nežinojo,
Geidė plūstis, vaitojo.
Uitas vaikystėje,
Gainiotas klystkelėm,
Tu puolei sotintis, kuo tik galėjai,—
Visa, kas alkį malšina, juk — dora!
Paskui, apmaudo ištiktas, skundeis, kentėjai...
Vis vien nenutildęs troškinančių norų,
Kas kaltas? — vis klausei
Kuo nuoširdžiausiai...

J. Šimonis

Feljetonas

PERSISTENGĖ

Jeigu apie vieno turisto viešnagę Lietuvoje būtų sukurtas kino scenarijus, jis atrodytų maždaug šitaip:

...Kai kurie užjūrio klerikaliniai veikėjai nusigąsta: montrealietis kun. Jucevičius bičiuliuojasi su "raudonaisiais" lietuviais, atvykusiais iš Lietuvos Kanadon į "Ekspo-67" parodą. Juk jis—katalikų dvasiškis! Atleisk jam, viešpatie!..

—Nebijokite: kunigas Feliksas neapvils, — ramina konfratrai. — Viskas daroma dievo valia.

Netrukus Feliksas Jucevičius ima ruoštis kelionėn į Tarybų Lietuvą. Vėl pasigirsta klerikalinių "veiksnių" nerimas: nelabasis apsėdo, ar ką! Sugalvojo bendradarbiauti su okupantais? Tūlas "vaduotojas" ponas B. Maceika viename dienraštyj ilga tirada smerkia tuos, kurie kalba apie kultūrinį bendradarbiavimą su Lietuva. Ypač jis savo straipsnye "tarkuoja" kunigą Jucevičių už nesilaikymą VLIK'o ir ALT'o nustatytos linijos nevykti į Tarybų Lietuvą.

—Nesikarščiuokite: kunigas Feliksas, nuvykęs į Lietuvą, neįkiš skverno,—guodžia poną Maceiką ir kitus Jucevičiaus artimieji.

Nuogastis neatslūgsta. Net patį vyskupą Brizgi apima nerimastis. Ir nebe pagrindo: juk ne vienas kunigas nūdien prieš pati popiežių pasišiaušia, sutanas meta, nepritaria enciklikai... Kas gali garantuoti ir už kuniga Feliksa? Gal ir jam patiks toji sovietinė Lietuva, kaip ir kitiems turistams? Per Vatikano radija pasigirsta ispėjantis eminencijos Vincento Brizgio balsas:

"Vienas turistas visai neseniai išsireiškė, kad, jo įspūdžiu, Vilnius esas apsėstas velniūkščių drožinėjimo manija."

Pabrėždamas, kad Vilniuie, perkant suvenvrus, lengviausia gauti velnio skulptūra, vvskupas, atrodo, turėio omenv Jucevičiu bei kitus turistus, kuriuos kiekvienu momentu gali apsėsti nelabieji bedieviškame Vilniuie. Kitaip sakant, ne atsitiktinai vvskupas Brizgvs priminė velnia—pagrindini dantrati bažnyčioje mechanizme. Tai buvo ispėjimas: būkite atsargūs!..

...Feliksas Jucevičius jau Vilniuje. Jis čia pirma kartą. Dairosi. Slampinėja prospektu. Nežino, kur eiti. Bijo sutikti velnia. Pasiklysta skersgatviuose... O užjūrvie "veiksniai"-pesimistai vis nerimauia, vis dar netikri: neiaugi ir Jucevičiui patiks Lietuva?

Pagaliau artėja ilgai lauktas finalas — Feliksas Jucevičius grižta į Montreali. Čia jis sako sutinkantiems broliams:

—Be reikalo baiminatės, konfratrai: Jūsų neapvilsiu...

Jucevičiaus žodžiai tampa kūnu: "Tėviškės balanose" pasirodo jo straipsnis "Dabartinė Lietuva iš arti." Dangelis skaito net išsižioje. Stebisi. Aikčioja... "Vilniaus nebuvau niekada mates ir iš jo tikėjausi daug, — rašo Jucevičius.—Tačiau bendras Vilniaus vaizdas darė man labai slegiantį įspūdį, taip slegiantį įspūdį, jog jau trečią dieną norėjosi bėgti ir iš jo, ir iš Letuvos.

Perskaitęs tokius žodžius, eminencija Brizgys telefonuoja į Vatikano radiją, kad ten nepražiopsotų šio "perlo." Jucevičiaus straipsnis jam primena hitlerines fanfaras, kurias jis kadaise laimino. Žavėjęsis daktaro Gebelso propaganda, Vincentas Brizgys negalėjo likti abejingas konfratro Jucevičiaus propagandiniams išvedžiojimams:

"Vilniaus visa betarpiškoji tikrovė liudija, kad Lietuvoje yra ne kas kita, kaip tik paprasta Rusijos provincija. Lygiai tokį įspūdį padarė Kaunas"...

— Bravisimo, broleli Feliksai! — džiaugiasi Brizgys ir dar kartą skambina į Romą, kad greičiau perradiją skaitytų Jucevičiaus straipsnį.

Kunigas Jucevičius vis plačiau vysto savo veiklą, negailestingai "bombarduodamas" Lietuvą, į kurią jis buvo trumpam užsukęs, važinėdamas po kitas Europos šalis. Jis eskaluoja melą be atodairos, sakydamas, kad Lietuva neturi nei savo herbo, nei vėliavos, nei himno. Tiesiog sunku patikėti, ar jis iš viso buvo Vilniuje, jei viso to nematė. Bet jis rašo ir kalba, kalba ir rašo toliau. Lapkričio 15 diena, per Romos radija vėl pasigirsta monsinioro Jucevičiaus šnekalai, išspausdinti klerikalinėse "balanose." Supratau, kad viename Toronto "veiksniu" surengtame baliuie kunigas Feliksas eskalavosi i visas puses, apibendrindamas savo ispūdžius. Dabar Lietuvoie, sakė jis tame baliuie, "rusinimas reiškiasi fizine, politine, kultūrine ir religine kolonizacija."

Na, ka darysi, iei užiūrio turistui nepatiko Lietuva ir jis jos neapkenčia. Tur būt, nesistebėsime išgirdę, kad Lietuvos jau visiškai nebėra. Taip. Vieną gražią dieną jis gali ją nutrinti.

Atleisk jam, viešpatie, nes jis nežino ką daro, persistengęs savo "įspūdžiuose"...

Donatas Roda

6 metų žurnalistė

Jauniausiai Anglijos žurnalistei ves šešeri metai. Pernai pradėjusi lankyti mokyklą, ji jau puikiai rašo. Karen Mountin yra pirmoji "moteris" pasaulyje, kuri, vos pramokusi sudaryti sakinį, buvo priimta nuolatiniu korespondentu. Ji dirba Liverpoolio savaitraštyje "Crosby Herald," kur turi nuolatinį skyrelį. Kiekvieną šeštadienį ji pasakoja apie įžymius žmones arba įdomius nuotykius.

Kai laikraštis išspausdino jos pirmąjį rašinėlį, mergaitė apėmė "rašymo karštligė." Tik grižusi iš mokyklos ir paruošusi pamokas, ji tuoj pat sėda rašyti. Didžiausia jos svajonė — tapti gera žurnaliste.

Kaip Karen pradėjo spausdintis? Čia paties laikraščio nuopelnas. Jo vyriausiajam redaktoriui šovė i galvą mintis paskelbti Liverpoolio mokyklose konkursa geriausiam vaikų reportažui. Konkursa laimėjo pirmokė Karen Mountin, ir savaitraštis priėmė ją etatine bendradarbe.

Neseniai Karen su užrašų knygute ir pieštuku rankoie užėio į garsuji Cavern Club Liverpoolvie, kur kalbėios su jo nariais. Jos didžiausias pasisekimas buvo interviū su Liverpoolio meru.

Nauias musgaudis pagamintas VDR. Musės skrenda i ultravioletiniu spindulių pluošta, tad musgaudis sukonstruotas ant šiuos spindulius skleidžiančios lempos. Specialus aparatėlis isiurbia muse. Tokiu musgaudžiu galima išgaudyti galybę musių.

BILIETAS

Žmona šaukia vyrui:

—Daugiau aš nebegaliu! Išvažiuoju pas motiną. Duok man 700 dolerių bilietui.

—Bet juk bilietas kainuoia tik $350.

—O kaip aš atgal grįšiu?

Kauno "Šviesos" leidyklos redaktorė Regina Paulevičiūtė.
K. Liubšio nuotr.

MAN TAIP ATRODO

Po antrojo pasaulinio karo, įveikus hitlerizmą su jo fašizmo talkininkais, pasaulis pasidalino į du frontus — kapitalizmą — "Free society" — ir socializmą, kuris stipriai įsisteigė Rytų Europos šalyse, taip pat vėliau Kinijoj.

Kapitalizmo palaikytojai apgaubė tas socializmo šalis iš visų pusių, kad daugiau toliau nesiplėstų.

Jeigu kurioj šalyje žmonės nori reformų ir už jas veikia, tuojau ir mūsų šalies viršininkai siunčia savo kariuomenę malšinti "sukilimą."

Dar ir pas mus yra labai daug gerų vadovų ir inteligentų, kurie sako, kad mums nereikia kištis į kitų šalių vidurinius reikalus. Tai tuos asmenis pasmerkia, net ir žudo.

Jau nužudė mūs prezidentą John Kennedy, jo brolį Robert Kennedy, taipgi Dr. Martin Luther King, Jr.

Už ką juos nužudė, parodo ir sekama UPI agentūros žinia iš New Orleans:

"District Attorney Jim Garrison says President John Kennedy, his brother Robert Kennedy and Dr. Martin Luther King, Jr. were "systematically murdered" because they opposed the Vietnam war.

Garrison, conducting his own investigation of President Kennedy's assassination said in an interview:

"They killed John Kennedy because he was ending the cold war, which had become the biggest business in America... the others who oppose the war in Vietnam have been murdered too: Martin Luther King and Robert Kennedy.

"There is billions of dollars to be made in war, and Asia is a great new market for the makers of war machinery."

Čekoslovakijoje įvyko apsižiūrėjimas laiku. Ten jau seniai veikia visokios rūšies šnipinėjimai, kad tik ten sukėlus didelę suirutę. Ten tokį darbą dirba ne tik kapitalistinių šalių šnipai, bet ir Vatikano dvasiškija.

Vatikano nuskirtas kunigas Warenfried Van Straaten veikti "už geležinės uždangos" — būk tai duoti pagalbą bažnyčioms iš fondo, kurį Vatikanas turi įsteigęs. Tas kunigas išdalina po 2 milijonu dolerių katalikų veikėjams socialistinių tautų bloke kas metai.

Dar to neužtenka. Turi įsteigę apie 20 sekretnų seminarijų, kuriose lavina apie 1,000 kunigų, ir vėliau juos įšmuglina į socialistines šalis, kaipo ūkių, fabrikų darbininkus ir vaikščiojančius pardavėjus. Taipgi tie būk tai kunigai mišias laiko paslėptose vietose.

Tas darbas buvo tuojau pradėtas po antro pasaulinio karo užbaigimo. Tas kunigas net pats sako: "Mane vadina CIA agentu."

-:- -:- -:-

Po antro pasaulinio karo ir mūsų šalyje daug visokio plauko elementų bandė ir bando didelę propagandą skleisti prieš socialistines šalis. Turi įsteigę propagandos įstaigas. Viena iš jų yra pagarsėjusi kaipo "Radio Free Europe". Ji laiks nuo laiko renka aukas. Taipgi garsinasi per radiją, televiziją ir spaudą.

Tą įstaiga remia finansiniai šios šalies turčiai. Mat, kuomet kitos šalys pešasi tarpe savęs, jiems yra didelis pelnas. Štai James M. Roche, "chief executive officer and board chairman of the General Motors Corp., was elected chairman of the Radio Free Europe Fund."

Matote, milijonierius užsiima tokiu darbu, galima sakyti, "slapta šnipyste."

Iš tikrųjų labai prastai reikia mąstyti apie tokius nuotykius.

Net ir mūsų šalis žada daryti karišKus manievrus tik 30 mylių nuo Čekoslovakijos, Vokietijos pusėj. Ar tai tinka taip daryti?

Lai būna taika Pasauly!

Pranas

Binghamton, N. Y.

Gavau liūdną pranešimą iš Lietuvos, kad mirė mūsų motina Elzbieta Jarusevičienė 1968 m. lapkričio 26 d,, po ilgos ir sunkios ligos, sulaukus 84 metus amžiaus. Buvo pašarvota Panevėžyje ir palaidota kapinėse prie jos vyro, kuris mirė prieš dvidešimt metų.

Liuko liūdesyje sūnus Antanas Yarusevičius, Farokas, Calif., dukterys Julė Humphrey, Farokas, Calif., Mary Lynn, Binghamton, N. Y., ir dukterys Lietuvoje, 13 anūkų ir 7 proanūkiai, sesuo ir brolis Lietuvoje.

E. Jarusevičienė senesniais lakais yra gyvenusi Binghamtone. Išvyko Lietuvon prieš pirmąjį puasaulinį karą. Teko jai pergyventi du karus ir daug vargo panešti ir baimės pergyventi.

Mary Lynn

PAŽĮSTAMA

Vienas Niujorko chirurgas-kosmetologas pobūvyje kreipiasi į moterį:

—Jūsų veidas man kažkur jau matytas.

—Nieko nuostabaus. Aš už jį jums sumokėjau tūkstantį dolerių.

San Francisco, Cal.

Iš 7,200 mylių kelionės

San Francisco palikome gruodžio 3 d. Čia oras buvo gražus. Pakelėje matėme daug progreso. Matėsi daug naujų miestų. Privažiuojant Santa Barbara miestą matosi įdomus vaizdas, nes apie 10 mylių kelio išvestas jūrų pakraščiu, virš vandens.

Privažiavus Arizonos valstiją vaizdas kinta. Matosi tik smėlynai ir daug suvargusių žmonių. Kitą dieną, prie Meksikos rubežiaus, El Paso, matėsi daug išdirbysčių, bet didelėje miesto dalyje matosi tik lūšnos, tik ką laikosi; nesinori tikėti, kad tai yra JAV žemėje.

Važiuojant tolyn į Pietus vietovių vaizdai dažnai keičiasi, kai kur žmonės gyvena labai vargingai.

Štai ir pagarsėjęs New Orleans. Visame pasaulyje jis žinomas kaip vergų rinka-marketas, kur juodieji žmonės buvo perkami ir parduodami. Aplankėme tas vietas, kur tais laikais liejosi žmonių kraujas, o Mississippi upė buvo krauju nudažyta. Dabar jos vanduo naudojamas vieno miesto reikalams.

Miestas skiriasi į dvi dalis: seną ir naują. Taip padalytas ir žmonių gyvenimas. Nors istorija keičia savo lapą, bet daugelis gyventojų skundžiasi, jog turi dirbti du darbus, nes iš vieno uždarbio negali išlaikyti šeimynos.

Traukiame link St. Petersburg, Fla. Miestas labai švarus, pasipuošęs tropiškais medžiais. Tik gaila, kad neteko susitikti su lietuviais, o jų ten yra daug. Daugumą sudaro pensininkai. Miestas yra gražiai sutvarkytas; švarus, gatvėse ir Williams parke daug sėdynių poilsiui; oras grynas.

Williams parke yra pastatyti du paminklai žuvusiems pasauliniuose karuose, pastatė jiems pagerbti. Bet gruodžio 8 vaikščiodamas pastebėjau, kad jannuolis dviračiu važinėja aplink tą parką, ant laždos iškėlęs prie pečių pririštą svastiką.

Matosi, jog jis kerštauja kovojusiems prieš Hitlerį ir j. nugalėjusiems.

Traukiame link Fort Lauderdale, Fla., kur mūs laukė gerai žinomi malonūs draugai J. M. Kanceriai. Jie nusivežė mus pas save. Tuoj atsirado žinomoji drg. Mildred Frieberg ir jos vyras Conrad. Smagu buvo tarp savųjų. Kitą dieną visi šeši nuvykome į restoraną. Ten mus skaniai pavaišino.

Išsikalbėjome. Friebergas pasiruošęs Pietų Amerikoje aplankyti keletą valstybių. Jų sūnus norėtų važiuoti į Tarybų Sąjungą baigti mokslą. Dabar jis mokosi Berkeley, Calif. Linkime jam sėkmės.

Kitą dieną dd. Kanceriai mus apvežiojo po gražiausias vietas ir nuvažiavome link Miami Beach, o vėliau į Lietuvių Soc. Klubą, kur tą dieną buvo svarstomi svarbūs Klubo reikalai. Ten mums teko susipažinti su klubiečiais. Jie turi gražią vietą, dažnai duoda pietus ir su gražia muzika. Visi pasilinksmina. Linksma buvo su jais pabuvoti. Geriausios jiems sėkmės!

O draugams J. M. Kanceriams daug ačiū už jų tokį draugiškumą ir rūpestingumą, ko mes niekuomet nepamiršime.

I. M. Kamarauskas

DETROIT, MICH.

Nepasirodžius "Vilnyje" LLD 52 kuopos tarimo, susirinkimą laikyti gruodžio 18 d., 1968 m., Draugijų salėje, prisieina, nors suvėluotai, pasakyti.

Pirmiausia, nors nemalonu pasakyti, Detroito draugijos turėjo apleisti Porter Hall Draugijų salę.

Dėl nežinomos priežasties, šilumos vamzdžiai taip įkaito, kad sugadino jas ir "steam heat" suvaržė grindis, jose padarant kupras. Į salę nebuvo galima įeiti.

Moterų Pažangos klubas tuojau persikėlė į Detrioto Lietuvių klubą.

Vienam LLD 52 kuopos susirinkimui kuopos pirmininkas Jurgis Nausėda atrakino salės duris ir padarė "tiltą" įeiti į salę. Susirinkimas įvyko, kuriame buvo balsuota LLD Centro valdyba.

Gruodžio 18 d. įėjimas buvo pataisytas.

Ne tik Moterų Pažangos klubas, bet ir LDS 21 kp. turbūt nužygiavo į klubą. LLD 52 kp., kad ir būtų salė taip kaip buvo pirmiau, negalės palaikyti. Nes reikia mokėti $35 mėnesinės nuomos, o dar salės ir virtuvės "laisniai" apie $80 ir reikia pridėti už valdišką inspekciją - apžiūrėjimą baldų, salės sienų ir elektros apie $30. Per vienus metus salės užlaikymas atsieina virš $500.

Bet kad ir tiek išlaidų turėjome, vistiek sugraibstydavome šiek tiek aukų "Laisvei," "Vilniai" ir "L. Balsui."

Gruodžio 18 d. susirinkime, iš LLD 52 kuopos išdo, apleidžiant Porter Hall, gal paskutinė auka paskirta "Combat Nazism" Centro komitetui $25.

Nesirado ukvatninkų į LLD 52 kp. valdyba, tai pasiliko ta pati: pirmininkas—Jurgis Nausėda; iždininkas — Jonas Bubliauskas; finansų sekretorė — Natalija Astrauskienė; užrašų sekretorius — Vincent Zabul. Į knygų peržiūrėjimo komisiją išrinkti: Charles Mack, Pranas Jočionis ir Frank Nakas.

Sekantis LLD 52 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, sausio 15 d., 1 val. po pietų, Detroito Lietuvių klube.

Reporteris

Elizabeth, N. J.

"Laisvės" vajus eina gerai. "Laisvė" daug simpatikų turi, nes ji atstovauja visuomenės reikalus.

Man teko aplankyti su "Laisvės" vajininku K. Pociūnu daugelį skaitytojų. Visi sakė esą patenkinti laikraščiu, nes jis įdomus pasiskaityti. Atsinaujindami lakrašti dar prideda ir aukų, kad "Laisvė" gyvuotų ilgus metus. Aplankėme W. Žuzus, gavome aukų, aplankėme B. Makutėnienę, L. Novak ir P. L. Vaičiūnus. Visi atsinaujino "Laisvę" ir aukų davė.

Abu su vajininku K. Pociūnu tariame jiems dėkui.

A. S.

Chester, Pa.

Prabėgo 1968 metai... Su 1969 metų pasveikinimais daugelis draugų ir giminių prisiuntė linkėjimų. Tik vandens ir elektros korporacijos pasveikino pakeldamos 12 proc. kainą už naudojimą vandens, kurį suteikia žmogui gamta.

Mirė dar vienas V. L. P. klubo narys — Jonas Lukoševičius (Lukas), sulaukęs 79 metų. Liko liūdinti žmona, sūnus ir keturios dukterys.

Klubo metinis susirinkimas įvyks sausio 12 d., 2 val. po pietų, savoje svetainėje. Nariai turėtų visi atsilankyti.

Gavome iš LLD Centro naują knygą "Mano Dešimtmečiai Amerikoje," parašyta Jono Gasiūno, kurią nariai gaus atėję į susirinkimą. Būtų gerai, kad visi dabar užsimokėtume duokles už 1969 metus.

Taipgi prašome "Laisvės" skaitytojus, kurie dar neatsinaujinote laikraščio prenumeratos, padarykite tai tuojau.

A. Lipčius

Vieneri metai Paryžiuje

Gavusi Lijono tarptautinio vėžio tyrinėjimo centro stipendiją, medicinos mokslų daktarė **Laima Griciūtė** vienerius metus dirbo Paryžiuje, Radžio instituto genetinėje laboratorijoje. **Eltos** korespondentas paprašė mokslininkę papasakoti apie šios išvykos tikslą, darbo pobūdį ir rezultatus.

Radžio institutas, įsteigtas Marijos Kiuri tuojau po pirmojo pasaulinio karo, papasakojo L. Griciūtė, yra vienas stambiausių Prancūzijoje onkologinių centrų, kuriame dirba apie 400 žmonių. Jų tarpe yra pasaulinio masto garsenybių, pavyzdžiui, eksperimentinės onkologijos klasikas Antuanas Liakasanis.

Radžio institutas garsus dar ir ...eksperimentinėmis pelėmis. Vien tik genetinėje laboratorijoje jų yra dešimt tūkstančių, ir, kas retai pasitaiko, dešimties grynų veislių. Kaip bebūtų keista, vienų veislių pelės senatvėje visada suserga plaučių vėžiu, o kitų veislių pelėms net ir dirbtiniu būdu vėžio sukelti nepavyksta. Kodėl taip yra? Ieškodama atsakymo į šį klausimą, aš ir atsidūriau Paryžiuje. Atlikdama bandymus su keliais šimtais skirtingų veislių pelių, tyrinėjau jų plaučių audinio chemines ypatybes, galinčias turėti įtaką navikiniams susirgimams atsirasti. Pavyko nustatyti, kad skirtingų veislių pelių plaučių ląstelės labai skiriasi vieno fermento aktyvumu. Jei audinys šio fermento aktyvumo neturi, pelės plaučių vėžiu nesuserga.

Ši išvada tapo stimulu naujiems tyrinėjimams. Iš pradžių skeptiškai žiūrėjęs į mano susidomėjimą fermento aktyvumu, genetinės laboratorijos vedėjas profesorius Žoržas Riudalis pasiūlė drauge atlikti įdomų eksperimentą šioje srityje. Veikdami įvairiais chemikalais, mes mažindavome fermento aktyvumą ir po to stengdavomės sukelti vėžį. Ar dirbtinis šio fermento aktyvumo mažinimas apsaugo peles nuo susirgimo plaučių vėžiu? Jei sulauksime teigiamo atsakymo — tai, be abejo, bus žymus mokslinis laimėjimas. Šį eksperimentą baigia profesorius Riudalis.

Metai, praleisti Paryžiuje, buvo gera mokykla. Man pavyko išklausyti du paskaitų ciklus kituose onkologiniuose centruose (jų Prancūzijoje yra 25). Pagal tradiciją paskaitas čia skaito žymiausi pasaulio specialistai. Lankiau prancūzų onkologų draugijos posėdžius, klausiausi eksperimentinės onkologijos ratelio narių diskusijų prie apvaliojo stalo.

Ateities uostas

Prancūzų inžinieriai projektuoja pastatyti uostą atviroje jūroje. Jis priims milžiniškus ateities tankerius, kurių vandens talpa sieks daugelį šimtų tūkstančių tonų. Dabartinis Havro uostas negali priimti didesnių kaip 250 tūkst. tonų talpos laivų.

Tankerių dydžiai sparčiai auga. Ypač daug darbuojasi šioje srityje japonų statytojai. Dėl to rimtai susirūpino jūrų tarnyba. Už trisdešimties kilometrų nuo Havro numatyta pastatyti dirbtinę salą. Ji turės pasagos formą. Uoste vienu metu galės stovėti du didžiuliai tankeriai ir keli mažesni laivai. Saloje bus įrengta 16 talpių rezervuarų, aprūpintų įvairiausiais įrengimais. Nafta į krantą bus tiekiama povandenine siurbline linija.

PRASIMANYMAS

—Sako, tu tarnyboje gavai per kepurę?

—Melas! Jau šešti metai jokios kepurės neturiu.

Irkutskas. Sibiro medžiotojai atgabeno į kailių bazę pirmuosius voverių ir ondatrų kailiukus. Netrukus bazės cechai bus pilni sabalų, audinių ir kitų žvėrelių kailiukų. Bus ko parodyti artėjančiame tarptautiniame kailių aukcione.

Pusiaujo Gvinėjos sostinėje Santa Isabelyje neseniai įvyko iškilminga ceremonija, kurios metu buvo iškelta šios šalies — 41-osios nepriklausomos valstybės Afrikos žemyne — nacionalinė vėliava.

Pusiaujo Gvinėją sudaro Fernando Po sala, keturios kitos mažesnės salos ir žemyne esanti šalies dalis—Rio Munis. Bendras šalies plotas—28 tūkstančiai kvadratinių kilometrų, gyventojų skaičius—265 tūkstančiai žmonių, kurie daugiausia priklauso bubių ir fangų tautybėms. Naujosios valstybės sostinė Santa Isabelis yra Fernando Po saloje.

Beveik du šimtmečius Pusiaujo Gvinėjoje šeimininkavo ispaniškieji kolonizatoriai. Todėl šalies ekonomika silpnai išvystyta. Pramonės faktiškai nėra

Nors Pusiaujo Gvinėjai suteikta nepriklausomybė, Ispanijos vyriausybė išsilygo teisę dislokuoti šioje šalyje savo kariuomenės dalinius.

Nuotraukoje: respublikos nacionalinės vėliavos kėlimo momentas. Centre—pirmasis Pusiaujo Gvinėjos prezidentas Fransiskas Masijas.

Dėkingumo žodžiai jums, gerbiamieji

Lietuvių Komitetas Kovoti Fašizmą nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie prisiuntė paramos jo veiklai. Sekančios organizacijos ir pavieniai asmenys prisiuntė aukų:

J. Rubas, LLD 45 kp.	$100.00
Jonas ir Margareta Alvinai, LLD 78 kp.	100.00
A. Wardo, Detroito Lietuvių Moterų Klubas	25.00
L. Butkienė, Laisvės Choro, Hartford, Conn.	25.00
J. Bubliauskas, LLD 52 kp.	25.00
Pavieniai per dr. Veroniką Kazlauskienę	23.00
Juozas Deltuva, $10.00 ir LLD 25 kp. $10.00	20.00
Uršulia ir Vincas Burdai	20.00
J. K. Mažukna, LLD 87 kp.	15.00
Povilas Bečis ir jo draugai	12.00
L. Kisielius	10.00
Ignas Klevinskas	10.00
W. Savickas, LLD 21 kp.	10.00
J. Žebrys, LLD 22 kp.	9.00
J. C. Webber	5.00
Frank Kontenis, LLD 50 kp.	5.00
M. Klimas, Ramsey, N. J.	5.00
P. Aleksiūnas	3.00

Dar ne visi pažangūs draugai ir draugės prisidėjo prie vajaus. Be Jūsų pagalbos mes neišgalėsime įvykdyti užbrėžtų įsipareigojimų. Prašome siųsti aukas:

Lithuanian Committee to Combat Nazism
3116 S. Halsted Street
Chicago, Ill. 60608

Bring all this love into LDS!

This is the time of year that one takes stock of the past year and makes promises of do's and don'ts for the New Year.

Each LDS member should now ask himself as to whether he has contributed in any way to help build the LDS into a strong, fraternal organization.

Our parents and grand-parents worked diligently and sincerely to build the LDS. They worked to form and maintain the LDS, not just for themselves, but for their children and their grand-children.

But it seems that the children and the grand-children are not that concerned about the LDS.

Is the American-born member ashamed of the traditions and customs of his parents? Of the organizations his parents built and loved? I don't think so! I think that my generation still has a "feeling" for all the traditions of their parents. Talk to someone about the paintings of Čiurlionis, and they go "ape". Read a poem by Marcinkevičius or Bložė or Janonis and notice the pleased reaction to the beauty of the Lithuanian language. Eat a meal consisting of Lithuanian delicacies and notice the contented expression on the faces of the diners. Records of lovely Lithuanian melodies creat a comfortable feeling.

So why not bring all this **love** into the LDS? If we all decide to attend a meeting several times a year, make up our minds to accept to work on committees, if we attend Conventions, we can once again become a part of the Lithuanian tradition. But we can then go further. We can combine American "know-how" and "get-up-and-go" with past accomplishments and make the LDS an organization to be noticed.

I do not want to believe that the present affluence of most of the Americans of Lithuanian descent has erased all "feelings" for the organizations that our parents formed, which were to continue not only through their life-time, but also through our life-times have disappeared. Let us, in this New Year, when the possibility of landing on the Moon is no longer far-fetched, do all we can to "place" the LDS in the top brackets of language fraternals.

A. Y.

BRIDGEPORT, CONN.

Mirus

Feliksui Gresh-Griškėnui

(Mirė sausio 1, 1969)

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Onutei, sūnams Jonui ir Walteriui, marčiai ir anūkams, taipgi sesutei Karalienei ir visiems artimiesiems:

Mr. ir Mrs. J. Karolus	Mr. ir Mrs. J. J. Mockaitis
Mr. ir Mrs. S. Wilčinskas	Mr. ir Mrs. A. Mureika
Mr. ir Mrs. J. Kettles	Mr. ir Mrs. J. Rigely
Mr. ir Mrs. A. Stripeikis	Mr. ir Mrs. S. S. Thompson
Mr. ir Mrs. V. Thompson	Mr. ir Mrs. J. Stružauskas
Mr. ir Mrs. V. Kajeckas	Mr. ir Mrs. J. Petrušaitis Fairfield
Mr. ir Mrs. A. Morozas	Mrs. Margaret Zygus
Mr. ir Mrs. A. Baranauskas	Mrs. Stefa Armonas
Mr ir Mrs. C. Bendoraitis	Mrs. Helen Baranauskas
Mr. ir Mrs. A. Sadula Waterbury	Mrs. M. Valatkienė
Mr. ir Mrs. C. Dekas New Haven	Mrs. Ana Žilinskienė
Mr. ir Mrs. W. Stramock Boston, Mass.	Mrs. Mary Thompson
Mr. ir Mrs. J. Ragis, Oakville	Mr. M. Arison
Mr. ir Mrs. A. Januška	Mrs. J. Savage
	Mr. A. Skirka
	Draugė iš New Haven

Montello, Mass.

Gruodžio 31 d. ties Lietuvių Tautišku Namu automobilis mirtinai suvažinėjo Dionyzą Meirys, einant jam skersai No. Main St. Nuvežtas Chushing ligoninėn tuoj mirė, turėdamas 62 m. amžiaus.

Iš Lietuvos jis į Ameriką atvyko po antrojo pasaulinio karo su visa šeima.

Smetonos valdymo laikais jis buvo armijos kapitonas. Paėjo iš Tirkšlių, Mažeikių rajono.

Liko liūdesyje žmona Bronė (Kaselis), du sūnūs, Dionys A. Meirys, Wayne, N. J., ir Julius Meirys, Montello, sesuo Valerija Vitkus, Rochester, N. Y.

-:- -:- -:-

Penktadienio naktį, sausio 3 d., K. Ustupų žentas John Zink-Zinkevicz, eidamas policisto pareigas Brocktone, patikrindamas krautuvių duris, ar nėra atdaros, Western Union raštinėje užtiko plėšiką, 19 metų jaunuolį, kuris dviem šūviais peršovė Jonh Zink.

Dabar policistas Zink guli miesto ligoninėje kritiškoje padėtyje. Plėšikas suimtas.

George Shimaitis

Haverhill, Mass.

Gruodžio 26 d. mirė Mrs. Mary Lewis (Gaziukevičiūtė), 60 metų. Buvo čia gimusi ir augusi. Paliko savo vyrą Myron C. Lewis, tris seseris ir brolį. Palaidota gruodžio 28 d. Greenwood Cemetery.

-:- -:- -:-

Gruodžio 26 d. mirė Mrs. Josephine M. Paplauski, 85 metų. Rasta sušalusi nešildomame kambaryje.

Palaidota gruodžio 28 d. Patrick's Cemetery.

Paliko brolėną Alexander Karpich (Kay), Miami, Fla.

Mirusiam ramybė, o likusiems užuojauta.

Darbininkė

-:- -:- -:-

Senieji žmonės jau du sykius gavo gerai pavalgyti pereitais ir šiaise mtais. Antai, gruodžio 21 d. buvo surengta gera vakarienė Burro's Restaurant šalia miesto. Buvo virš 300 žmonių. Visus nuvežė, pavalgydino ir parvežė.

Valgis buvo geras ir buvo pakankamai. Buvo kalbų, dainų ir muzikos. Kaip atrodė, tai visi buvo patenkinti. Daugumą girdėjau sakant: Daugiau tokių parengimų!

Rengė Haverhill Council for the Aged.

Taigi seniai praleido vakarą labai linksmai. Dabar reikės laukti metus laiko kitos tokios vakarienės!

A. N.

Mobilizuoja 30,000 karių prieš karą

Chicago. — Čia įvykusi prieš karą nusistačiusių karių konferencija nusitarė mobilizuoti apie 30,000 karių protestui prieš karą Vietname. Konferencijoje dalyvavo apie 300 karių.

Protesto demonstracijos bus ruošiamos New Yorke, Chicagoje, San Francisco mieste, Seattle, Detroite, Clevelande ir kituose miestuose, kur tik bus galimybės. Demonstracijos taikomos su prez. Nixono inauguravimu sausio 20 d.

Easton, Pa.

Mirė Magdalena Urbonienė

M. Urbonienė yra čia gyvenančio vietinio daktaro J. T. Urbono motina. Gimus Marijampolėje (Kapsukas), Suvalkijoje. Į Ameriką atvažiavo 1897 m., į Mahanojaus miestelį, susitiko savo gyvenimo draugą, susituokė su savo mylimu vyru J. Urbonu ir gyveno ilgą laiką.

Jos vyrui mirus, ji atvažiavo Eastonan pas savo sūnų ir dukrą, čia gyveno iki mirties.

Draugė Urbonienė buvo gera moteris, visi ją mylėjo. Ji mėgo linksmas satyriškas daineles; lietuviškuose parengimuose dalyviai ją prašydavo padainuoti, ji ir padainuodavo. Ji eidavo į visokius parengimus, tik tyrame ore.

Paliko nuliūdime tris sūnus, dukrą Anną Urbonaitę ir nemažą anūkų ir proanūkių.

Lai būna Tau, mūsų miela Magdute, lengva žemelė! Mes negalėsime tavęs užmiršti.

—:—

Mirė Marta T. Tilwick

Marta gimė 1863 metų balandžio 28 d. Žemaitijoje, Plungės miestelyj. Į šią šalį atvyko 1907 metais. Apsigyveno Eastone. Ištekėjo.

Tais pačiais metais d. Tilvikas pradėjo sunkų gyvenimą, kaip ir mes visi gyvenimo pradžioje. Jis augino gražią šeimynėlę — 3 puikius sūnus, 6 anūkus ir 13 proanūkių. Draugė Tilvikienė juos visus mylėjo.

Buvo labai draugiška moteris neblogai prasilavinusi iš jaunų dienų, pabaigusi rusišką pradinę mokyklą. Taip pat mokėjo 4 kalbas: lietuvių, lenkų, rusų ir vokiečių. Jos tėvas buvo vokietis, o motina lietuvė.

Miegok amžinu miegu, mūsų mylima Marta, lai būna Tau lengva šaltoji žemelė.

—:—

Mirė Anna Walnut, 70 metų, suvalkietė, paėjo iš Seinų miesto. Prigulėjo Lietuvių klube. Paliko nuliūdime kelis gimines, bet šiaip artimų neturėjo. Ilgai nesveikavo, širdies liga turėjo.

—:—

Mirė Maikis Večurgis. Į šią šalį atvyko 1913 m. ir Eastone gyveno iki mirties. Buvo vedęs ir gražiai sugyveno. Turėjo nuosavus namus. Liūdesye paliko dvi dukras, žentus, kelis anūkus. Žmona mirė prieš keletą metų.

—:—

Mirė Petras Valentinas, 78 metų, neseniai atvažiavęs Eastonan. Jį ištiko strokas. Į šią šalį atvažiavo 1949 metais.

Paliko liūdinčią žmoną, 2 sūnus, tris dukras ir kelis anūkus. Taip pat T. Lietuvoje paliko du brolius, kelias seseris.

Ilsėkitės, mūs brangūs tautiečiai, šaltoje žemelėje.

E. K.

TIKSLUS ATSAKYMAS

Zoologijos profesorius klausia studento:

— Kas čia?
— Skeletas.
— Kokio gyvio?
— Žinduolio.
— Kokio žinduolio?
— Negyvo.

Chicago Heights, Ill.

Iš to miesto gavau pranešimą nuo Andriaus Keverio, kad ten praėjusių metų lapkričio 7 d. mirė jo sesutė Marė Vogonienė-Keverytė, sulaukusi virš 80 metų. Iš Lietuvos buvo suvalkietė. Jos vyras Jonas Vogonis ten pat mirė prieš kelerius metus, sulaukęs 82 metus amžiaus.

Abu Vogoniai buvo seni Philadelphijos gyventojai, "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai aukomis. Su Mariute Keveryte susipažinau Philadelphijoj 1906 metais, vėliau, 1907 m., aš persikėliau pastoviam apsigyvenimui į Easton, Pa., už 50 mylių nuo Philadelphijos. Už metų kitų Mariutė susituokė su Jonu Vogoniu.

Mariutė iš amato buvo siuvėja per visą tą laiką Philadelphijoje iki 1948 m. Buvo veikli darbininkų judėjime, priklausė prie lietuvių choro ir buvo gabi operečių aktorė, vadovaujant Jurčiukoniui.

Vogoniai turėjo valgomųjų produktų krautuvėlę. Kiek pamenu, jie neapleisdavo nė vieno "Laisvės" naudai parengimo ar koncerto.

1948 metais pardavė namą su krautuvėle ir išsikraustė pastoviam apsigyvenimui į Chicago Heights, Ill., nes ten jie turėjo savo švogerį Andreiką ir brolį Keverį.

Kiek pamenu, tai juos aš ir žmona savo automašina aplankėm 1956 m. Jis mus paprašė, kad juos nuvežtume į Chicagą, į dienraščio "Vilnies" įstaigą. Už valandos kitos nuvažiavome į "Vilnį"; po pasisveikinimo, pasikalbėjimo Jonas Vogonis užsimokėjo už "Vilnies" prenumeratą ir penkinę paaukojo "jos mašinoms pašmėruoti."

Lai būna jiems lengva Dėdės Samo žemelė.

Manau, kad šimtai philadelphiečių Vogonius pamena.

V. J. Stankus

Miami Springs, Fla.

Tito prisidėjo prie reformų Čekoslovakijoj

Maskva. — Tarybinėje spaudoje rašoma, kad Jugoslavijos prezidentas Tito prisidėjęs prie liberalinių reformų Čekoslovakijoje. Sakoma, kad tos siūlomos refarmos yra panašios Jugoslavijos reformoms, kurios socialistinei santvarkai gali būt pavojingos.

Tarybų Sąjungos santykiai dabar dar labiau pablogėjo su Jugoslavija, kurios vadovai linkę daugiau kooperuoti su kapitalistinėmis šalimis, negu su socialistinėmis.

HELP WANTED--MALE-FEMALE

MAN

Experienced in running and repairing bindery machinery Must be High School graduate and if possible Military service completed. Good working conditions and excellent fringe benefits. Apply SECURITY COLUMBIAN BANK NOTE INC., 55th & Samson Sts. (94-100)

WOMEN

Experienced in inspection and bindery work. Must be High School graduate and able to work alternating shift. Good working conditions and excellent fringe benefits. Apply SECURITY COLUMBIAN BANK NOTE INC., 55th & Samson Sts. (94-100)

WANTED full or part time Female barber, with experience. Call KI 3-9938 bet. 8 AM & 6 PM Except Sat., Sun. & Mon. (1-3)

HOUSEKEEPER. Turnersville, N. J. Cook and care for beautiful new home. Love 2 children, 1 school age. Live in or out. Own room, TV, air cond. 2 days off. Salary negotiable. 609-227-6464. (1-3)

WOMAN. For modern union laundry plant. No experience necessary. Steady work. Apply LANDY TOWEL & LINEN SERVICE Blair & Schuylkill Ave. (1-6)

NURSE

Companion, some knowledge of nursing. 24 hr. duty. Two days off per week. PO 9-1992. 10 AM-5 PM. (1-7)

HOUSEWORK — COOKING.

Wynewood. Experienced only. $70 salary. 4 adults. 5 days. 11 AM. till after dinner. Sleep out. Refined. Recent and local references reqd. Call MO 7-5974 (2-6)

SEWING Teacher. Pos. open for woman with knowl. of sewing. Co. offers excel. working conds. Sal. & comms. on sales. 5-day wk. Paid vacation, paid holidays. Employe benefits & stock option plans. The Singer Co., 4516 Frankford. Ave. (2-5)

INSURANCE
CLERK TYPIST

If you are able to type at least 50 wpm, we have positions available with challenging opportunities and diversified duties. Top salary along with excellent company benefits.

Apply
CRUM & FORSTER
772 Public Ledger Building
6th & Chestnut Sts., Phila., Pa. (2-3)

Pranešimas

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas įvyks šeštadienį, sausio 11 dieną, 2-rą valandą. Pradėsime naujuosius 1969 metus dar pilnai neužbaigę savo veiklos svarbių reikalų baigiantis 1968 metams. Atvykite, draugai ir draugės, į šį taip svarbų susirinkimą, nes turime krūvą reikalų, kuriuos reikės sutvarkyti.

Valdyba.

Tapeix. Taivano (Formosos) lėktuvas susidaužė. Žuvo 24 žmonės.

HELP WANTED--MALE-FEMALE

OIL BURNER—SERVICEMAN.

Suburban area housing accommodations provided. Experienced. Excellent opportunity, reply by letter, stating age, experience and salary desired to:—JAMES D. RUFE, 73 E. Ashland St., Doylestown, Pa., 18901. (1-5)

FACTORY WORKERS for general work in new cosmetic plant; $2 per hour to start, paid holidays and vacation benefits.

TANGEE COSMETICS
400 Gotham Parkway,
Carlstadt, New Jersey. 935-1700. (96-105)

TRUCK DRIVERS

Deliver in Metropolitan area for large Bayonne Lumber Yard. Steady.
Call 201-437-9200. (96-102)

AUTOMOBILE Mechanic. 1st class. Paid uniforms, top wages, full benefits. To join the service team of Phila's largest Pontiac dealer. Apply: Lou Block Pontiac, 49th & Chestnut, Tony Leone, Mgr. SH 8-7400. (1-7)

AUTO. Make a change in 69. Two general line technicians needed for Phila., finest Pontiac dealer. We offer an opportunity to work on any pay system you choose. Contact Al Harriman at BA 6-0451 & NI 4-6166 Sun. & after 5 PM. (1-3)

MESSENGER
TO PACK AND DELIVER
FLOWERS
CALL KI 5-1760 (1-3)

ELECTRICIAN Maintenance.

Mfg. firm in S. Phila needs man exp. in trouble shooting and maint. AC and DC equipment for the 4-12 & 12-8 shifts. Liberal benefits, incl. Blue Cross & Blue Shield. Call DE 6-2000. (1-7)

PAPER CONVERTING. MACHINE HELPERS. PAPER HANDLERS. HANDYMEN. GEN'L WAREHOUSEMEN. Hospitalization and fringe benefits. Equal opportunity Employment. A chance for advancement. ROOSEVELT PAPER COMPANY.
7601 State Rd. DE 1-5000
Mr. Sam Chaiken. (1-3)

FACTORY HELP

6 day week. Good opportunity to advance in an expanding company. $124.80 to start, all benefits. Call
STABILIZED PIGMENTS
201-985-7300, 9 to 4:30. (96-101)

ASSEMBLERS
IT TAKES A
GROWING COMPANY
TO GIVE YOU THE
CHANCE TO MOVE UP

And . . . we're one of the fastest growing manufacturers of precision testing equipment and systems. The opportunity to get ahead is here—and will depend strictly on your initiative and ability. Starting wages are excellent and the benefits are complete.

If yo u have a high degree of mechanical aptitude and the abi-
If you have a high degree of prints,—

CALL 855-9545
OR APPLY TO
AMTEK/Testing Equip. Systems
8th & MAPLE STS.
LANDSDALE, PA.

An Equal Opportunity Employer (2-3)

Lietuviai, kurie atostogoms ar kitais reikalais atvažiuojate į Miami, Fla., neužmirškite atsilankyti į Lietuvių Socialį Klubą. Čia kiekvieną sekmadienį 1 val. dieną yra duodami geri pietūs už žemą kainą. Po pietų šokiai, susitikimai ir svečiavimasis.

Kuriems reikalingos informacijos gavimui kambarių, vietiniai klubo nariai patars jums kaip ir kur juos gauti.

Kviečia į svečius visus lietuvius —

Lietuvių Socialis Klubas
2610 Northwest 119th Street
Miami, Fla. 33167
Telefonas: 688-4161

Pranešimas

CLEVELAND, OHIO

LDS 55-os kp. narių atydai

Šiuomi pranešame, kad dėlei aplinkybių, kuopos sausio mėn. susirinkimas įvyks sausio 10 d. 4 val. po pietų. E. O. U. V. Klube 12618 Shaw Avenue.

Draugiškai,
J. Petrus, sekr.

Nuo balanos iki Mėnulio

Pasaulį stebina vėliausi išradimai, o ypatingai tą žemės gyventoją, kuris prisimena savo rankoje laikąs degančią **balaną.**

Skaitant Mikalojaus Katkaus parašytą knygą, kuri išleista Lietuvoje 1965 metais, tarp kitko, Katkus kalba apie balanos laikus, ir tai buvo ne prieš šimtmečius, o laikais, kuriuos dar ir mes truputį prisimename. Rodosi, kokie tai nepaprastai sunkūs laikai buvo, kad Lietuvos kaimietis neturėjo nei spingsulės, nei elektros lemputės, o savo butą apšvietė balana, išskelta iš augalotos pušies. Kai kurie permatėm, kad tai senovės liekana ir kad jos amžius eina prie užbaigos.

O ne tik balana mums primena Lietuvos kaimą. Prisimenam ir gale kaimo stambaus dvarininko kumečius, beariančius jaučiais. Tai buvo atsilikimas visame kame.

Šiandien Amerikoje jau nebegalima isivaizduoti tokius pasireiškimus. Bet ar mes manom, kad Lietuvoje dar atrastum nors lašą senovės? Ne. Jau Tarybų Sąjunga, kur kartu ir Lietuva, ryžtasi užkariauti erdves, belenktyniuodama su Amerika, kuri pirmiau iškels žmogų ant Mėnulio. Ir tas viskas dedasi mūsų akyse. Tas viskas dedasi mums dar tebegyvenant, o kas darysis rvt-poryt, kuomet mokslas išpres vis daugiau paslapčių? Verta gyventi, verta stebėti, kur eina dvidešimto šimtmečio žmogus — mąstytojas, išradėjas, kartu ir balanos sūnus!

1968 metų gruodžio 27 d. Amerikos astronautai sugrįžo iš ilgos kelionės, padarę 250,000 mylių ir apskridę Mėnulį.

O kad dar ne viskas ištobulinta, kaip reikia, tai jie nusileido didžiajame Pacifike, nes ant sausžemio nusileisti dar nėra saugu. Bet ateityje tas bus galima. Jau Tarybų Sąjungos atsiekimai yra tobulesni, jų astronautai nusileidžia ant sausžemio.

Mes esam balanos sūnūs. Mūsų šaknys balanos gadynėje, bet mes labai įvertinam vėliausius išradimus ir mokam su jais susigyventi. Žmogus be pertraukos žengia į prieki, nes jei nežengs pirmyn, tai pradės grįžti atgal į senovę, iš kur jis išskeliavo.

Išradimas po išradimo. Ne tik radijo ir televizija, bet elektronai, plastikai, nauja širdis žmogui vietoje ligotos, jūrų dugne sodinama daržovės, kompiuteriai, atomo jėga erdvėse teigiamos stotys, kur astronautai sustos, skrisdami link Mėnulio ir kitų planetu. Ir daug kitų išradimų, kurie yra verti vadinti žmogaus stebūklais.

Bet, čia ant žemės yra dar daug brolių, kurie negali suskaityti du ir du—keturi. Vienas jau moka padaryti visokius knypkius, o kitas tik juos paspausti. Vienas turi visokias progas, o kitas neturi progos būti lygiateisiu piliečiu, tik todėl, kad jis yra skirtingos rasės, skirtingos tautos. Jis neturi teisės būti žmogum!

Toks visuomenės sutvarkymas nėra geras, ir nežiūrint, kiek ištobulėjo visi mūsų išradimai, bet kolei kitas žmogus bus vergo vietoje, mes visi būsime sąlygų vergai. Mes būsime priversti kovoti ir pergyventi tragediją po tragedijos.

Dzūkelis

Sveikinimai

Maskva. 1968. XII. 27

Mieli "Laisvės" bendradarbiai ir skaitytojai!

Leiskite iš visos širdies Jus pasveikinti Naujųjų metų proga, palinkėti didelės laimės, sveikatos ir sekmės darbuose ir žygiuose už taiką, už pažangą už tautų bendradarbiavimą ir draugystę.

Niekaip negaliu užmiršti, kad Jūsų ir mųsų tarpe nebėra Mizaros. Jo šviesus atsiminimas mus įkvepia dirbti ir kovoti už jo idealus.

K. Kedaitis

Sveikinu Jus ir Jūsų bendradarbius Naujųjų Metų proga. Linkiu geros sveikatos, sekmės Jūsų garbingame darbe, daug laimės ir džiaugsmo. Man visada malonu prisiminti malonias valandas praleistas su Jumis.

Su pagarba Jūsų

Jonas Grigonis

Vilnius, 1968. XII. 30

Kuo geriausios sekmės, sveikatos, nuotaikos šešiasdešimt devintaisiais, Jums nenuilstamai kovojant už žmonijos humanizmo idealus, už darbo žmonių idėjas.

J. Petronis

Vilnius, 1968. XII. 28

Brangūs laisviečiai,

Ir Naujaisiais metais linkiu Jums visiems kuo geriausios sekmės pasiaukojamam darbe, laimės asmeniniame gyvenime, stiprios sveikatos ir ilgų metų.

Alfredas Kazlauskas

Vilnius, 1968. gruod. 27 d.

Tegul ir Naujaisiais 1969 -siais Metais Jūsų meilė Tėviškei pažangai ir žmogui liepsnoja kaip skaidrus švyturys.

J. Narkevičiūtė

Kaunas, 1968. XII. 30

Mielieji draugai Keršuliai,

Leiskite jus nuoširdžiai pasveikinti su ateinančiais Naujaisiais Metais, palinkėti jums visokiariopos laimės, sveikatos ir sėkmės darbuose. Taipogi norime nuoširdžiai pasveikinti Valterį (nors ir pavėluotai) su jo garbingomis sukaktuvėmis ir palinkėti ilgo ir šviesaus gyvenimo.

Labai esame dėkingi jums už šiais metais siuntinėtą "Laisvę", kurią skaityti mums visada labai įdomu ir malonu.

Bronė ir Gedim. Jokuboniai

Vilnius

PRAŠYMAS

Kino žvaigždės sūnus sako savo motinai:

— Mama, kol kas tu netekėk.

— Kodėl?

— Kaip tik tu už kurio dėdės išteki, tai jis nustoja nešti man saldainius.

Health Information

Alarming Increase in Lead Poisoning in 10 Months 1968; Four Chidren Die

Lead poisoning, a sickness caused by swallowing old paint and other products containing lead, is increasing at an alarming rate, especially among children who live in disadvantaged areas, warns the NYC Health Department.

The sharpness of increase can be seen from these Health Department figures: during the first 10 months of 1968 over 700 children suffered lead poisoning, and four of them died. Last year during the same period about 500 youngsters were victims of the disease. Furthermore, it is suspected that there may be as many as 18,000 children in the city with undetected lead poisoning.

According to the Department, "Children put anything that is small enough into their mouth almost as soon as they can grasp with their hands. Such things are often swallowed. Some children develop a habit of eating substances other than food like crayons, newspaper, bits of cracked-off paint, etc. It is this continual eating of old lead-based paint, plaster and putty that builds up the amount of lead in the chilld's body, making the poisoning more severe.

To prevent this from happening to children, parents should be alert to the dangers, and if they see their youngster chewing on window sills and doors or nibbling on anything that is painted, they should stop them and try to prevent them from continuing the practice. Seek help from your family physician or at your district health center. Health centers are listed in the phone book under **New York City**, Health Dept.

-:- -:- -:-

Never Leave a Youngster Alone!

Small children exploring the fascinating world about them more often than not will do the unexpected and stumble into trouble. NYC Health Department recommends that you should never leave a child alone, especially near windows, lighted gas stoves, heaters and bath tubs filled with water.

-:- -:- -:-

How to Recognize the Medical "Quack"

NYC Health Department points out that the medical quack is dangerous not only because his "sure cure" claims are phony and untrue, but because they delay going to a medical doctor who can offer effective treatment. Look out for the person who (1) Uses a "secret" machine or formula claimed will cure the sickness; (2) Guarantees a quick cure; (3) promotes his cure with case histories and testimonials; (4) rouses fears of impending doom unless his wonder product is used.

Dept. of Health
New York City

Perskaitę "Laisvę" paduokite kitiems, kurie jos dar neskaito.

Serga

Per neapsižiūrėjimą pereitame "Laisvės" numeryje nebuvo paminėta, kad yra susirgęs Juozas Zajankauskas. Susirgo Naujų metų belaukiant parengime ir buvo greitai nuvežtas į Jamaica ligoninę. Ten pripažino, kad turi "didelį šaltį," palaikė keletą valandų ir paleido į namus. Dabar Juozas gydosi namie. Linkime greitai ir pilnai susveikti.

Solistės jubiliejus

Sausio 4 d. sukako 60 metų dainininkei Annai Kaskas (Onai Katkauskaitei), ilgus metus (10 metu) dainavusiai garsiajame Metropolitan operos teatre Niujorke. Ji gimė Amerikos lietuvių šeimoje Bridžporte. Baigusi Hartfordo konservatoriją, O. Katkauskaitė 1926 metais atvyko į Kauną, kur netrukus debiutavo Dž. Verdžio "Kaukiu baliuje." Gavusi stipendiją, tobulinosi Milane. o iš ten grįžo į JAV. Metropolitano operoje ji pradėjo dainuoti 1936 m., kai laimėjo solistų konkursą, ir dainavo ten iki 1946 metų. Tuo pat metu koncertavo įvairiuose Amerikos miestuose. Dainavo ir lietuviškas dainas, bendravo su lietuviais, dainavo lietuviu ruoštuose koncertuose (Aido choro, "Laisvės," "Vienybės" ir kitų). Palikusi operos scena, O. Katkauskaitė užsiėmė pedagogine veikla.

"Kultūros barai"
(1968 m. nr. 12)

Išvyksta i Floridą

Miela Lilija!

Pranešu, kad "Laisvės" vajaus darba užbaigiau ir važiuoju į tą išgarbintaja Florida sveikatos pataisyti ir linksmiau laika praleisti. Manau, kad karšta saulutė man pagelbės. Tikiuosi, kad turėsiu proga aplankyti savo gerus draugus, pažistamus, kuriu per ilgą laiką nemačiau. Gal tai bus man gera pakaita — paivairins gyvenimą ir nereikės kentėti šalto žiemos oro.

Linkiu jums visiems geros sveikatos ir toliau darbuotis "Laisvės" ir pažangaus judėjimo naudai.

P. Bečis

Artimui meilė

Klerikalai labai mėgsta garsiai šūkauti, kad žmogus be religijos pameta artimo meilės jausmus. Gerai, pasižiūrėkime į klerikalų "artimui meilės" jausmus.

Štai mūsų apylinkėje randasi dvi lietuviškos radijo valandos, abi vedamos klerikalų. Ir vienos valandos vedėjas aršus pažangos priešas, vytis, — ir kitos taip pat. Lietuviai kunigai lygiai laiko savo rankose abu vyrukus.

Bet štai vieno jų motina numiršta. Žinia, kaip žinia, ją net matė reikalo "Laisvė" savo vietinėse žiniose paduoti. Bet ne Romas Kezys, dipukas radijo vedėjas, kuris nemato nei saulės, nei mėnulio, bekeikdamas progresyvųjį pasaulį ir belaukdamas "išlaisvintos" ne tik Lietuvos, iš kurios jis pabėgo, bet ir daugelio kitų kraštų.

Mat, p. Kezys bijosi, kad prisiminimas kitos radijo valandos, ypatingai tų pačių pažiūrų, gali atimti iš jo biznio, tai lai eina "artimui meilė" savo keliu, o biznis savo...

Reporteris

Jau čia pat Amerikos lietuvių liaudies dailininkų kūrybos dviejų dienų paroda

Jau šį šeštadienį, sausio 11 d., atsidaro Amerikos lietuvių liaudies dailininkų paroda "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Apie parodą plačiai kalbama visoje plačioje New Yorko apylinkėje. Tikimasi daug publikos. Parodoje dalyvaus 12 dailininkų.

Paroda atsidarys su gražia koncertine programa, kurią atliks Aido Choras, Nelė Ventienė, A. Iešmanta ir V. Becker. Puikiai dainų programai vadovaus Mildred Stensler.

Paroda atdara nuo 2 val. Veiks įvairių valgių stalas; galėsite pasisotinti.

Koncertinė programa prasidės 5 valandą.

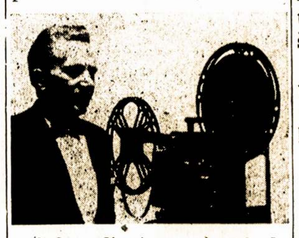

Sekmadienį, sausio 12 d., programą atliks J. Grybas su filmais iš Tarybų Lietuvos; bus rodomi žurnaliniai filmai. Labai įspūdingi. Prasidės 2 val. po pietų.

Įėjimas tik $1.

Šią dviejų dienų dailės parodą rengia Lietuvių Literatūros Draugijos 185 kp.

Kviečiame!

Rengėjai!

Lietuvė ar lenkė?

New Yorko muzikinėje padangėje sužibo nauja žvaigždė. Praeitų metų gruodžio 17 d. Metropolitan Opera House teatre, kompozitoriaus Mocarto operoje "Don Džiovani," Elviros vaidmeniu debiutavo lyrinis sopranas — **Theresa Zylis-Gara.** Dienraščio "N. Y. Times" muzikos kritikas H. C. Schonberg savo laikraštyje pasveikino naująją dainininkę gana šiltai, bet ir ne be priekaištų. Jis sako, jog dainininkė yra laisva nuo slavų mokyklos solistams būdingų ydų, būtent, "gerklinio aštrumo" ("throatiness") bei balso drebėjimo ("tremulo"), bet ji neturi ir tų žavingų balso **virpesių** ("vibrato"), kuriais pasižymi italų mokyklos dainininkai. Aišku, kad ji nėra įsisavinusi "bel kanto" dainavimo sistemos, kuria dainuoja įžymieji Lietuvos solistai — V. Noreika ir V. Daunora. Schonbergas sako dar, jog p-lės Zylis-Gara balsas "neturi spalvingumo," yra "baltas" ("white"), o tai negirtina balso ypatybė. Tačiau dainininkės vaidybą kritikas giria. Ji, aišku, nėra "padaiguolė," bet prityrusi scenos artistė.

Ar Zylis-Gara yra lietuvė, ar lenkė? Tai klausimas. Kai kurie lietuvių laikraščiai jau suspėjo ją pakrikštyti **žilyte** (o gal ir Garajiene) ir teigia, jog ji tikrai yra "Vilniuje gimusi **lietuvaitė.**" Tačiau New Yorko angliškoji spauda, minėdama jos debiutą, ją vadina **lenkų** dainininke (matoma, ne be jos žinios ir sutikimo)

Žurnalas "Opera News," š. m. num. I, paskyrė Zylis-Garos biografijai visą puslapį ir įdėjo jos atvaizdą. Ten pasakyta, jog dainininkė gimusi Vilniuje (Wilna), **Lenkijoje,** jog būdama 14 metų ji pradėjo balsą lavinti Lodzėje, jog ji dainavusi Krokuvoje, Varšuvoje, Londone, Vokietijoje, Meksikoje, San Franciske ir kitur; jog ji studijavusi lenkų, rusų, prancūzų ir vokiečių dainas; jog debiutavusi Krokuvoje Moniuškos operoje "Halka," kurios muzika ypatingai tinkanti jos **slaviškam temperamentui** ir dainavimo metodui.

Solistė džiaugiasi, kad, po 50-ties metų, ji pirmoji Lenkijoje gimusi dainininkė pasirodo Metropolitano operos teatre, kuriame dainavo lenkė Marcella Sembrich-Kochanska, ir neprastai didžiuojasi, jog esanti anos garsios dainininkės tautietė.

Kada ji persikėlė iš Vilniaus į Lenkiją, nepasakyta.

Sausio 4 d. "Don Džiovani" opera, su T. Zylis-Gara vadovaujamoje rolėje, iš N. Y. Metropolitan operos teatro buvo transliuojama radijo bangomis. Pranešėjas ir čia paskelbė, kad Elviros partiją dainuoja **lenkė** T. **Zylis-Gara.**

Iš visa ko matosi, jog solistė Zylis-Gara nėra lietuvė, o jeigu jos tėvai (ar bent vienas jų) ir buvo gimę lietuviais, tai sulenkėję ir lietuviais savęs nelaikė.

A. P.

Stevens korporacija pralaimėjo

Galinga J. P. Stevens korporacija, bandžiusi sulaužyti uniją, pralaimėjo net tris kartus Nacionalinėje Darbo Santykių Taryboje ir turėjo atmokėti algas ir priimti darban atleistus unijistus. Vienu kartu ji atmokėjo 71 darbininkui $666,985.

Ji turi valdžios kontraktą, siekiantį daugiau kaip 60 milijonų dolerių į metus.

Amatininkai, pajieškodami darbų, praneškite per Laisvę ir gausite pasiūlymų. Kaina už paskelbimą žema.

Nepiliečiai privalo persiregistruoti

Justicijos departamentas primena visiems šioje šalyje gyvenantiems sveturgimiams nepiliečiams sausio mėnesį persiregistruoti ant tam tikrų pašte gaunamų kortų parašyti savo vardą, pavardę ir antrašą, taipgi registracijos numerį ir nunešti kortą į artimiausį paštą, arba paduoti laiškanešiui.

Nepadarius to gali užsitraukti skaudžią bausmę.

Persiregistruoti reikia kas metai, sausio mėnesį.

Moterų Klubo narėms

Trečiadienį, sausio 15 d., 6 val. vakare, "Laisvės" salėje įvyks Niujorko Lietuvių Moterų klubo pirmas šių metų susirinkimas. Jame bus raportai iš 1968 metų veiklos.

Turėsime galutinai nusprėsti Moters Dienos minėjimo mitingo programą.

Gi, po susirinkimo, mūsų nenuilstamos narės — Julė Lazauskienė ir Nellie Skubliskienė, žada pavaišinti visas.

Valdyba (2-3)

Pranešimas

Ozone Park, N. Y.

LLD 185 kp. susirinkimas įvyks antradienį, sausio 14, Laisvės salėje. Pradžia 2 val. popiet. Būtinai svarbu visiems kuopos nariams dalyvauti. Po parodos išgirsite raportus. O tie, kurie dar negavote naujos knygos, ateikite atsiimti.

Kp. pirmininkas

Izraeliui pavojingi arabų partizanai

Jeruzalė. — Tarp 15.000 ir 20.000 arabų aktyviai dalyvauja partizanų veikloje. 5.000 partizanų yra gerai apsiginklave. Jie nuolat pasirodo Izraelio okupuotose arabų žemėse ir daug žalos izraeliečiams padaro.

Nuo 1967 m. birželio mėnesio karo partizanai padarė užpuolimus 140-yje miestų ir miesteliu. Jie užmušė ar sužeidė 3,700 Izraelio kareivių, tuo pačiu metu žuvo 359 partizanai.

Arabų partizanai skelbia "išsilaisvinimo karą" Izraeliui, iki jis pasitrauks iš arabų žemių.

Kongresmanas Powell laimėjo ir pralaimėjo

Washingto nas. — New Yorko Harlemo kongresmanas Adam C. Powell išsikovojo kongrese vietą, bet prarado pirmenybės teisę, taipgi turi pasimokėti $25,000 bausmės už panaudojimą federalinių fondų asmeniniams reikalams.

Powell pareiškė, kad jis laimėjo dviejų metų kovą, bet kartu pralaimėjo 22 metų pirmenybės teisę būti svarbiuose kongresiniuose komitetuose. Bet jis tikisi vadovauti vienam svarbiam žygiui — kovai su skurdu. Tuo klausimu jis pateiks kongresui rezoliuciją.

Washingtonas. — R. M. Nixonas paskyrė H. C. Lodge JAV delegacijos galva Paryžiaus derybose, vietoj W. A. Harrimano.